

Hossan kansallispuiston kävijätutkimus 2017–2018

Darja Salonen ja Tuuli Veteläinen

Tuuli Veteläinen
Metsähallitus, Luontopalvelut
tuuli.vetelainen(at)metsa.fi

Översättning: Toiminimi Pimma Åhman
Translation: Lingsoft Language Services

Kansikuva: Muikkupuron laavu Hossan kansallispuistossa. Kuva: Tuuli Turunen.

ISO 14001
© Metsähallitus, Vantaa 2019

ISSN-L 1235-8983
ISSN (verkkojulkaisu) 1799-5388
ISBN 978-952-295-239-4 (pdf)

Hossan kansallispuiston kävijätutkimus 2017–2018

Darja Salonen ja Tuuli Veteläinen

KUVAILULEHTI

JULKAISUJA	Metsähallitus	JULKAISUAIKA	1.4.2019
TOIMEKSIANTAJA	Metsähallitus	HYVÄKSYMISPÄIVÄMÄÄRÄ	
LUOTTAMUKSELLISUUS	Julkinen	DIAARINUMERO	MH 1367/2019/07.01.01
SUOJELUALUETYYPPI/ SUOJELUOHJELMA	Kansallispuisto, Natura 2000 -alue		
ALUEEN NIMI	Hossan kansallispuisto		
NATURA 2000 -ALUEEN NIMI JA KOODI	Hossa FI1200743, Moilasenvaara FI1201013		
ALUEYKSIKKÖ	Pohjanmaan–Kainuun Luontopalvelut		
TEKIJÄ(T)	Darja Salonen ja Tuuli Veteläinen		
JULKAISUN NIMI	Hossan kansallispuiston kävijätutkimus 2017–2018		
TIIVISTELMÄ	Hossan kansallispuisto sijaitsee Suomussalmen ja Taivalkosken kunnan sekä Kuusamon kaupungin alueella ja on kooltaan n. 111 km². Aiemmin retkeilyalueena tunnettu Hossan kansallispuisto perustettiin Suomi 100 -juhlavuoden kunniaksi, ja puisto saikin paljon huomiota sekä valtakunnallisessa että kansainvälisessä mediassa. Vuonna 2017 puistossa vieraili n. 124 000 kävijää. Hossan kansallispuiston kävijätutkimus toteutettiin kesällä 2017 ja kevättalvella 2018. Vastauksia saatiin 397 kpl. Tutkimuksessa selvitettiin alueen kävijärakennetta, kävijöiden virkistysmotiveja sekä tyytyväisyyttä palvelurakenteisiin. Lisäksi tutkittiin kävijöiden rahankäyttöä ja sen paikallistaloudellisia vaikutuksia sekä selvitettiin kävijöiden kokemia terveys- ja hyvinvointivaikutuksia. Kävijätutkimukseen vastaaja oli tyypillisesti 35-45- tai 55-64-vuotias korkeakoulutettu nainen. Hän saapui paikalle Oulusta puolisonsa kanssa ja viipyi alueella kolme vuorokautta kävellen, retkeillen ja luontoa tarkkaillen. Vierailut kohdistuivat etenkin Värrikalliolle ja Julmalle-Ölkylle. Kävijälle erityisesti luonnon kokeminen, maisemat ja rentoutuminen olivat tärkeitä. Noin 70 % vastaajista oli käymässä alueella ensimmäistä kertaa. Valtaosa vastaajista liikkui alueella patikoiden. Keskimäärin käynnin aikana käveltiin 23 km, ja vastaajat kokivat niin psyykkisen, fyysisen kuin sosiaalisen hyvinvointinsa lisääntyneen käynnin aikana. Puolet vastaajista arvotti nämä terveys- ja hyvinvointivaikutukset vähintään 200 euron arvoisiksi. Hossan kansallispuiston kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset vaikutukset vuonna 2017 olivat kokonaisuudessaan n. 7 422 000 euroa ja työllisyysvaikutukset n. 82 henkilötyövuotta. Hossan kansallispuiston valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi oli 4,22. Vastaajat eivät olleet juurikaan häiriintyneet mistään käyntinsä aikana, ja heidän odotuksensa olivat toteutuneet hyvin. Palveluiden laatu koettiin pääosin kiitettäväksi. Kävijät kaipaivat alueelle eniten paikallisten tuotteiden ja ruuan myyntipistettä, ruokakauppoja ja majoituspalveluita. Kävijätutkimus tehtiin osana EU:n Pohjoinen Periferia ja Arktinen - ohjelman rahoittamaa hanketta <i>Apply Skills and Conserve our Environment with New Tools</i> (ASCENT).		
AVAINSANAT	Hossan kansallispuisto, kävijätutkimus		
MUUT TIEDOT			
SARJAN NIMI JA NUMERO	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 244		
ISSN-L ISSN (VERKKOJULKAISU)	1235-8983 1799-5388	ISBN (PDF)	978-952-295-239-4
SIVUMÄÄRÄ	73 s.	KIELI	suomi
KUSTANTAJA	Metsähallitus	PAINOPAIKKA	
JAKAJA	Metsähallitus, Luontopalvelut	HINTA	

PRESENTATIONSBLAD

UTGIVARE	Forststyrelsen	UTGIVNINGSDATUM	1.4.2019
UPPDRAGSGIVARE	Forststyrelsen	DATUM FÖR GODKÄNNANDE	
SEKRETESSGRAD	Offentlig	DIARIENUMMER	MH 1367/2019/07.01.01
TYP AV SKYDD SOMRÅDE/ SKYDDSPROGRAM	nationalpark, Natura 2000-område		
OMRÅDETS NAMN	Hossa nationalpark		
NATURA 2000 -OMRÅDETS NAMN OCH KOD	Hossa FI1200743, Moilasenvaara FI1201013		
REGIONAL ENHET	Österbotten –Kajanalands Naturtjänster		
FÖRFATTARE	Darja Salonen och Tuuli Veteläinen		
PUBLIKATION	Besökarundersökning i Hossa nationalpark 2017–2018		
SAMMANDRAG	Hossa nationalpark ligger i Suomussalmi och Taivalkoski kommuner samt i Kuusamo stad och har en areal på 111 km². Hossa nationalpark, som tidigare var ett strövområde, grundades 2017 till ära av jubileumsåret Finland 100. Parken var föremål för stor uppmärksamhet både i inhemska och internationella medier under jubileumsåret. År 2017 hade nationalparken ca 124 000 besökare. Besökarundersökningen i Hossa nationalpark gjordes under sommaren 2017 och vårvintern 2018. Sammanlagt 397 besökare deltog i enkätundersökningen. Syftet med undersökningen var att utreda besökarstrukturen i området samt besökarnas friluftsmotiv och belåtenhet med servicesstrukturerna. Därtill undersöktes besökarnas penninganvändning och dess effekt på den lokala ekonomin samt hurdana effekter besökarna upplevde att besöket hade på deras hälsa och välmående. En typisk deltagare i undersökningen var en högutbildad kvinna i åldern 35–45 eller 55–64 år. Hon kom till området från Uleåborg med sin make och vistades där tre dygn och de rörde sig till fots, gjorde utflykter och naturobservationer. Viktigaste besöksmålet var Värrikallio och Julma-Ölkky. För besökaren var i synnerhet naturupplevelser, landskap och avkoppling viktiga. Ca 70 % av svararna besökte området för första gången. Majoriteten rörde sig i området till fots. Svararna vandrade i genomsnitt 23 km under sitt besök och de uppskattade att deras sociala, psykiska och fysiska välmående ökade under besöket. Hälften av svararna uppskattade att dessa effekter på deras hälsa och välmående var värda minst 200 euro. Hossa nationalparks besökares totala inkomsteffekt på området var år 2017 sammanlagt 7 422 000 euro och sysselsättningseffekten 82 årsverken. Belåtenhetsindexet var för Hossa nationalpark 4,22. Indexet är en nationellt jämförbar mätare på besökarnas belåtenhet. Svararna stördes inte av just något under sitt besök, och deras förväntningar uppfylldes väl. De var också i regel nöjda med kvaliteten på tjänsterna. Besökarna önskade sig framför allt ett ställe som säljer lokala produkter och mat samt matbutiker och logitjänster. Besökarundersökningen gjordes inom projektet Apply Skills and Conserve our Environment with New Tools (ASCENT), som finansierades av EU-programmet Norra periferin och Arktis.		
NYCKELORD	Hossa nationalpark, besökarundersökning		
ÖVRIGA UPPGIFTER			
SERIENS NAMN OCH NUMMER	Forststyrelsens naturskyddspublikationer. Serie B 244		
ISSN-L ISSN (ONLINE)	1235-8983 1799-5388	ISBN (PDF)	978-952-295-239-4
SIDANTAL	73 s.	SPRÅK	finska
FÖRLAG	Forststyrelsen	TRYCKERI	
DISTRIBUTION	Forststyrelsen, Naturtjänster	PRIS	

DOCUMENTATION PAGE

PUBLISHED BY	Metsähallitus	PUBLICATION DATE	1.4.2019
COMMISSIONED BY	Metsähallitus	DATE OF APPROVAL	
CONFIDENTIALITY	Public	REGISTRATION NO.	MH 1367/2019/07.01.01
PROTECTED AREA TYPE / CONSERVATION PRO- GRAMME	National park, Natura 2000 site		
NAME OF SITE	Hossa National Park		
NATURA 2000 SITE NAME AND CODE	Hossa FI1200743, Moilasenvaara FI1201013		
REGIONAL ORGANISATION	Metsähallitus, Parks & Wildlife Finland, Ostrobothnia–Kainuu		
AUTHOR(S)	Darja Salonen and Tuuli Veteläinen		
TITLE	Hossa National Park Visitor Survey 2017–2018		
ABSTRACT	Hossa National Park is located in the municipalities of Suomussalmi and Taivalkoski, and the city of Kuusamo, and it is approximately 111 km² in size. Previously known as a hiking area, Hossa National Park was established in honour of the Finland 100 anniversary year, and the park received a lot of attention both in the national and international media. In 2017, the park had approximately 124 000 visitors. The Hossa National Park visitor survey was carried out in summer 2017 and early spring 2018. Altogether 397 replies were received. The study examined the visitor structure in the area, visitors' recreational motives and satisfaction with the service structures. Moreover, the visitors' use of money and its impact on the local economy, as well as the health and well-being impact experienced by the visitors were also examined. The typical visitor survey respondent was a highly educated woman between the ages of 35 and 45, or 55 and 64. She arrived from Oulu with her spouse, and stayed in the area for three days, hiking, camping and nature-watching. Popular destinations included, in particular, Värrikallio and Julma-Ölkky. Experiencing nature, the landscapes and relaxation were particularly important. Approximately 70% of the respondents were visiting the area for the first time. The majority of respondents moved around in the area by hiking. On average, the respondents walked 23 km during the visit, and felt that it increased their psychological, physical and social well-being. Half of the respondents estimated that these health and well-being effects were worth at least 200 euros. In 2017, the impact of the Hossa National Park visitors' use of money on the local economy was approximately 7 422 000 euros in total, and its effect on employment was approximately 82 annual work units (a work unit is the amount of work done by one worker during the period of one year). The nationally comparable visitor satisfaction index for Hossa National Park was 4.22. The respondents did not experience any particular disturbances during their visit, and their expectations were met well. The quality of the services was mainly regarded as excellent. The visitors most typically stated that they missed an outlet for local products and food, grocery stores and accommodation services. The visitor survey was carried out as part of the ASCENT project (<i>Apply Skills and Conserve our Environment with New Tools</i>) funded by the Northern Periphery and Arctic programme, supported by the European Regional Development Fund (ERDF).		
KEYWORDS	Hossa National Park, visitor survey		
OTHER INFORMATION			
SERIES NAME AND NO.	Nature Protection Publications of Metsähallitus. Series B 244		
ISSN-L	1235-8983	ISBN (PDF)	978-952-295-239-4
ISSN (ONLINE)	1799-5388		
NO. OF PAGES	73 pp.	LANGUAGE	Finnish
PUBLISHING CO.	Metsähallitus	PRINTED IN	
DISTRIBUTOR	Metsähallitus, Parks & Wildlife Finland	PRICE	

Sisällys

1 JOHDANTO	9
2 KÄVIJÄTUTKIMUKSEN TOTEUTUS	10
2.1 Alueen kuvaus	10
2.2 Aineisto ja menetelmät	13
3 TULOKSET	18
3.1 Kävijärakenne	18
3.1.1 Kävijöiden perustiedot	18
3.1.2 Kävijöiden seuruetiedot	20
3.2 Käynti Hossan kansallispuistossa	22
3.2.1 Kohteen tärkeys	22
3.2.2 Kävijöiden ulkoilu- ja luontoharrastukset	22
3.2.3 Liikkumistapa ja kuljettu matka	24
3.2.4 Käyntien alueellinen jakautuminen	25
3.2.5 Käynnin kesto ja toistuvuus	26
3.2.6 Saapuminen alueelle	29
3.2.7 Kävijöiden rahankäyttö ja sen paikallistaloudelliset vaikutukset	31
3.2.8 Kävijöiden kokemat terveys- ja hyvinvointivaikutukset	35
3.3 Kävijätyytyväisyys	37
3.3.1 Käynnin tarkoitus	37
3.3.2 Kävijöiden mielipiteet alueesta, palveluista ja ympäristön laadusta	38
3.3.3 Kävijöiden odotusten toteutuminen	40
3.3.4 Vastanneiden käyntiä häirinneet tekijät	40
3.3.5 Kävijätyytyväisyysindeksi	42
3.4 Aluekohtaiset kysymykset	43
3.4.1 Uusien palveluiden tarpeellisuus	43
3.5 Vapamuotoiset ajatukset	44
4 TULOSTEN TARKASTELU	45
4.1 Yhteenveto	45
4.2 Vertailu aiempiin tutkimuksiin	46
LÄHTEET	49
LIITTEET	
Liite 1 Hossan kansallispuiston kävijätutkimuksen otantakehikko	51
Liite 2 Aineiston keruuajataulu ja sen toteutuminen	52
Liite 3 Vastaajien asuinkunnat	55
Liite 4 Vastaajien ilmoittamat matkan muut kohteet	58
Liite 5 Vapamuotoinen palaute	61
Liite 6 Suomenkielinen kyselylomake	67
Liite 7 Muut aktiviteetit	71
Liite 8 Käyntien alueellinen jakautuminen, muut kohteet	72

1 Johdanto

Hossan kansallispuisto on perustettu vuonna 2017 Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlavuoden kunniaksi, ja se on Suomen 40. kansallispuisto. Uuden kansallispuiston sijainnilla on tärkeä merkitys Suomen itsenäisyyden varhaisessa historiassa, ja nykypäivänä kansallispuisto on merkittävä tekijä Hossan lähialueen matkailulle. Hossan kansallispuisto sijaitsee pääosin Kainuun maakunnassa, Suomussalmen kunnan pohjoisosassa (91,8 %). Osa alueesta on Pohjois-Pohjanmaan puolella Kuusamon (6,5 %) ja Taivalkosken alueella (1,7 %). Kansallispuiston kokonaispinta-ala on 11 096 ha, josta 10 333 ha kuuluu Natura 2000 -suojelualueverkostoon.

Kansallispuisto tunnettiin aiemmin nimellä Hossan retkeilyalue, joka perustettiin vuonna 1979 yhdessä Kylmäluoman retkeilyalueen kanssa. Retkeilyalueella toteutetaan esimerkiksi puuston hakkuita ja muita hoitotoimenpiteitä, mutta ne pyritään tekemään siten, ettei virkistyskäytölle aiheudu haittaa. Kansallispuiston perustamisen myötä valtion retkeilyalue lakkautettiin ja alueen palveluvarustusta monipuolistettiin. Metsähallitus on vastuussa kansallispuiston alueen hoidosta ja ylläpitää puiston sisällä olevia rakenteita. Alueen viimeisin hoito- ja käyttösuunnitelma on vuodelta 2012 (Metsähallitus 2006), ja uutta suunnitelmaa laaditaan parhaillaan.

Hossassa on aiemmin tehty kolme kävijätutkimusta, vuosina 2001 (Erkkonen & Seppänen 2002), 2007 (Seppänen 2008) ja 2011–2012 (Seppänen 2012). Tämän kävijätutkimuksen teko aloitettiin kesällä 2017 ja sitä jatkettiin kevättalvella 2018. Tutkimuksessa selvitettiin kansallispuiston kävijärakennetta, kävijöiden harrastuksia, kävijäytyvyäisyyttä, rahankäytön paikallistaloudellisia vaikutuksia sekä käytön alueellista ja ajallista jakautumista.

Hossan kansallispuiston kävijätutkimus tehtiin osana Apply Skills and Conserve our Environment with New Tools – Kestävän retkeilyrakentamisen hanketta. ASCENT on kolmivuotinen hanke, jossa suunnitellaan kestävän retkeilyrakentamisen parhaita käytäntöjä hankepartnereiden kesken. Hankkeessa ovat mukana Suomi, Norja, Islanti, Irlanti ja Pohjois-Irlanti.

Hossan kansallispuiston kävijätutkimus tehtiin osana EU:n Pohjoinen Periferia ja Arktinen -ohjelman rahoittamaa *Apply Skills and Conserve our Environment with New Tools (ASCENT)* -hanketta. ASCENT on kolmivuotinen hanke, jossa suunnitellaan kestävän retkeilyrakentamisen parhaita käytäntöjä hankepartnereiden kesken. Hankkeessa ovat mukana Suomi, Norja, Islanti, Irlanti ja Pohjois-Irlanti ja siitä saa lisätietoja osoitteesta: <https://www.ascent-project.eu/>

Lisätietoa Hossan kansallispuistosta ja sen lähialueesta löytyy mm. Luontoon.fi- (Metsähallitus 2019) ja hossa.fi-verkkopalveluista (Suomussalmen matkailutoimisto 2019).

2 Kävijätutkimuksen toteutus

2.1 Alueen kuvaus

Hossan kansallispuisto sijaitsee Kainuun maakunnassa, Suomussalmen kunnan pohjoisosassa (kuva 1). Suomussalmen keskustasta on Hossaan matkaa noin 100 kilometriä.

Kuva 1. Hossan kansallispuiston sijainti. © Metsähallitus 2019, © Maanmittauslaitos 1/MML/19.

Hossan metsät ovat suurelta osin mäntyvaltaisia ja maasto karua, kuivaa kangasta. Mäntymetsien lisäksi alueen vaaramaisemista löytyy myös kuusikkoa. Hossassa on runsaasti suoalueita, mutta suurin osa niistä on pieniä. Alueen jyrkkärinteinen harjumuodostelma Huosiusharju sekä suppalammet ovat syntyneet jääkauden sulamisvesien myötä. Useimmat suppakuopat ovat veden peitossa.

Alueen vanhoja elinkeinoja ovat eränkäynti ja poronhoito. Näiden käyttömuotojen historiaa kertovat esimerkiksi Honkavaarassa sijaitseva vanha poroaita sekä porotallit. Hossan kansallispuisto kuuluu Hossa–Irni-paliskuntaan, jossa korkein sallittu poroluku on 3 000.

Kansallispuistosta on löydetty paljon kulttuurihistoriallisia jäänteitä, kuten Papinpetäjä, vanhoja pyyntikuoppia sekä uiton aikaisia rakenteita. Kaikista tunnetuin kulttuurihistoriallinen nähtävyys, Värikallion kalliomaalaukset, sijaitsee puiston pohjoisosassa Somerjärven rantakalliossa. Nämä maalaukset ovat yli 3 500 vuoden takaa. Kesällä kalliomaalauksia pääsee ihailemaan mm. merkittyä Värikallion kaarros -polkua pitkin tai retkeilyreitillä, jonka lähtöpiste on Julma-Ölkyn parkkipaikalla. Talvella Värikalliolle vie monitoimiura, jonka lähtöpiste on Lihapyörteen parkkipaikalla.

Hossan kansallispuiston laaja polkuverkosto, yhteensä noin 90 kilometriä, tarjoaa vierailijoilleen monenlaista tekemistä ja näkemistä. Merkittyjä maastopyöräilyreittejä on noin 80 kilometriä. Polut ovat pääosin helppokulkuisia ympyräreittejä ja ne sijaitsevat harjujen päällä sekä vesistöjen rannoilla. Maastopyöräily- ja vaellusreitit kulkevat paikoittain samoja reittejä pitkin. Paikallisten yrittäjien ylläpitämänä hiihtolatureitistöä on 16 kilometriä.

Reittien varsilta löytyy monia laavuja, tupia ja muita taukopaikkoja. Alueelta löytyy myös esteettömiä retkeilyreittejä niitä tarvitseville. Esimerkiksi luontokeskuksen vierestä lähtevä kolmen kilometrin mittainen luontopolku sopii kuljettavaksi osittain pyörätuolilla tai lastenrattailla. Lisäksi polun varrelle on rakennettu esteettömiä kalastuslaitureita.

Hossa on kolmen vesireitin kohtauspaikka, ja alueella sijaitsee yli sata kirkasvetistä järveä ja lampea. Alueen kirkkaat vesistöt houkuttelevat retkeilijöitä monenlaisten harrastusten pariin; suosituimpia näistä ovat melonta, sukellus ja kalastus. Hossan virtavedet ovat helppokulkuisia, ja vesiretkelyyn tarkoitettuja melontareittejä löytyy yhteensä 60 kilometriä. Hossan kansallispuisto on suosittu kalastuskohde, ja sitä kutsutaankin ”kalastajan paratiisiksi” sen luontaisen taimen-, harjus- ja siikakannan vuoksi.

Hossan kansallispuistossa kuntalaisilla on oikeus metsästä oman kotikuntansa alueella metsästyslain 8 §:n perusteella. Hossan metsästysalue rajautuu 5-tieltä rajavyöhykkeeseen saakka.

Hossassa on monipuolinen majoitustarjonta niin Metsähallituksen kuin paikallisten yrittäjien toimesta. Hossan kansallispuistossa ja sen läheisyydessä on 12 Metsähallituksen omistuksessa olevaa vuokramökkiä. Kansallispuiston vieressä sijaitsee Karhunkainalon leirintäalue, josta löytyy vuokramökkejä, rantasauna sekä leiriytymiseen soveltuvat tilat niin karavaanareille kuin telttailijoillekin.

Tärkeimmät tiedot Hossan kansallispuistosta on koottu taulukkoon 1.

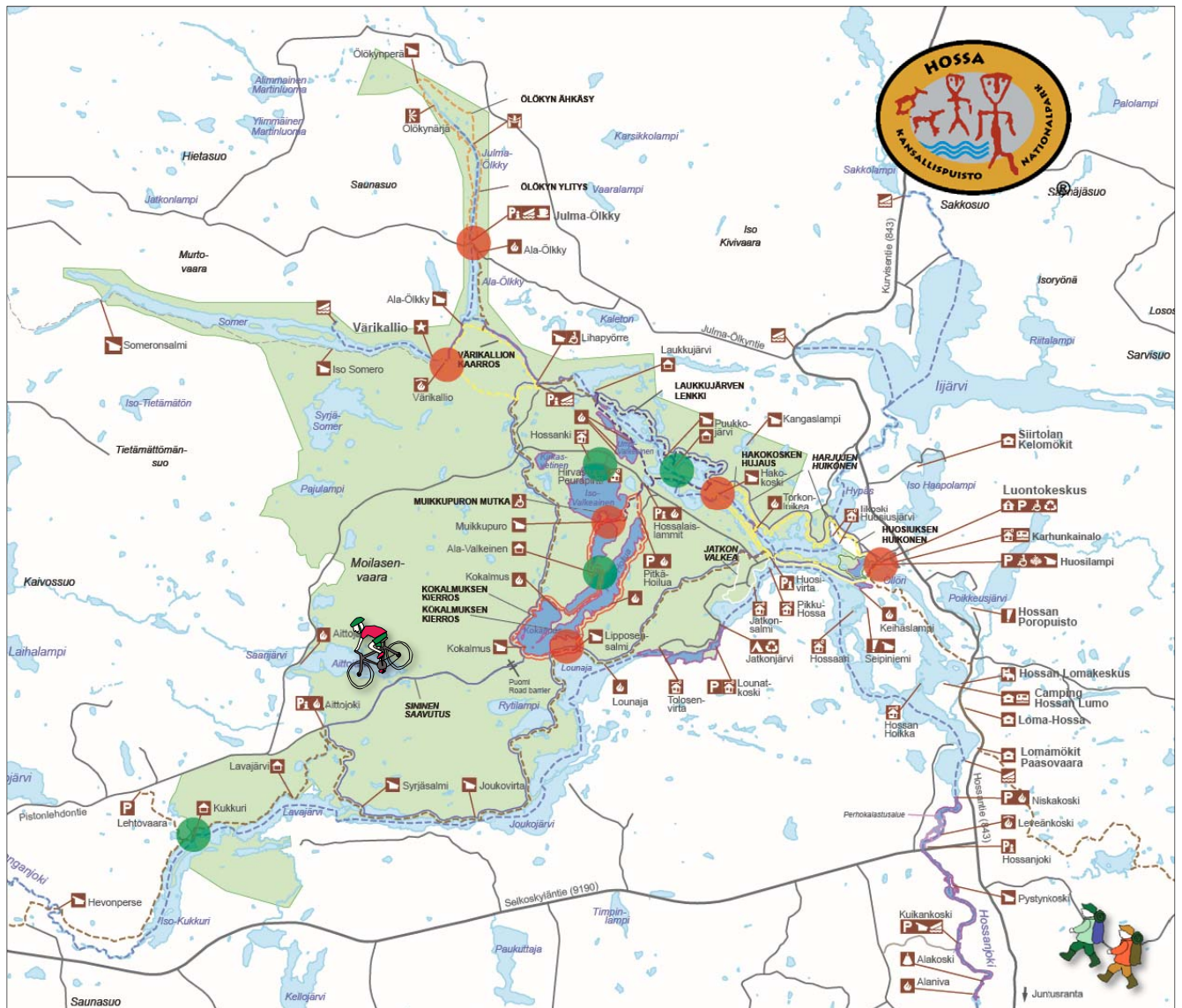
Kuva 2. Julma-Ölkky syksyllä. Julma-Ölkyn kanjonijärvi sijoittuu Kuusamon kunnan puolelle ja se kuuluu Hossan kansallispuistoon. Kuva: Sini Salmirinne.

Taulukko 1. Hossan kansallispuistoa kuvaavat tärkeimmät tiedot.

HOSSAN KANSALLISPUISTO
Perustamisajankohta Hossan kansallispuiston avajaisia vietettiin 17.6.2017. Alue on aiemmin tunnettu Hossan retkeilyalueena, joka lakkautettiin kansallispuiston perustamisen myötä.
Sijainti Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla; Suomussalmen, Kuusamon ja Taivalkosken kuntien alueella.
Kansallispuiston pinta-ala Kansallispuiston kokonaispinta-ala on 11 096 ha, josta 10 333 ha kuuluu Natura 2000 -suojelualueverkostoon.
Kävijämäärä (arvioitu) Vuonna 2017 Hossan kansallispuistossa oli 123 929 käyntiä. Kansallispuiston perustamisen ansiosta kävijämäärä lähti kovaan nousuun ja se tuplaantui edellisvuoden kävijämäärään nähden.
Palvelut kansallispuistossa – Polkuverkosto 90 km, yhdyspolku Perankaan 9 km ja yhdyspolku Hossan kylälle 5 km, maastopyöräreitit noin 80 km – Huosilammen luontopolku 3 km – Hiihtolatuverkosto noin 16 km – Vesiretkeilyverkosto noin 60 km + yhteys Juntusrantaan, 30 km – Telttailualue Jatkonjärvellä – Metsähallituksen autiotuvat, 5 kpl – Metsähallituksen vuokrakämpät 16 kpl – Laavut 12 kpl, tulentekopaikat 22 kpl – Käymälät 30 kpl – Esteettömät kalastuslaiturit 2 kpl Puiston lähialueella sijaitsevat palvelut – Leirikeskus Seipiniemessä – Karhunkainalon leirintäalue – Hossan kylässä majoitus-, ohjelma-, kahvila- ja ravintolapalveluita sekä välinevuokrausta – Hossan luontokeskus, valmistunut v. 1991
Käyttömuodot Luonnonsuojelu, luontomatkailu, luonnon virkistyskäyttö, porotalous
Hoito- ja käyttösuunnitelma Valmistuu vuonna 2019

2.2 Aineisto ja menetelmät

Hossan kansallispuiston kävijätutkimuksen aineisto kerättiin kahtena eri ajanjaksona. Kesä- ja syyskävijöiltä kerättiin vastaukset 2.7.–21.9.2017. Keräyspisteinä toimivat Julma-Ölkyn ja Liha-pyörteen parkkipaikat sekä Muikkupuron, Hakokosken ja Lipposensalmen laavut. Näiden lisäksi Kukkurin ja Ala-Valkeaisen autiotuvilla oli ns. kylmä keräyspiste, jossa kävijät pystyivät täyttämään omatoimisesti kyselylomakkeen ja jättämään sen keräyslaatikkoon. Talvikävijöitä Hossassa tavoiteltiin 11.3.–27.4.2018. Talvella vastauksia kerättiin luontokeskuksella, Väräkalliolla, Muikkupurolla ja Hakokoskella. Näiden lisäksi Puukkojärven ja Ala-Valkeaisen autiotuvilla sekä Hirvastuvan ja Peurapirtin eräkämpillä oli kylmä keräyspiste. Keräyspisteiden sijainnit on esitetty kuvassa 3.

Kuva 3. Hossan kansallispuiston palvelut sekä kävijätutkimuksen haastattelupaikat (punainen ympyrä) ja kylmäpisteet (vihreä ympyrä). © Metsähallitus 2019, © Maanmittauslaitos 1/MML/19.

Kävijätutkimukseen osallistuneilla henkilöillä oli mahdollisuus osallistua arvontaan, jonka pääpalkintona oli kämppäviikonloppu Hossan kansallispuistossa sekä muita kansallispuistoiheisia tuotteita. Palkinnot arvottiin kesäkuussa 2018.

Tutkimuksessa käytettiin Metsähallituksen kävijätutkimuksen vakiolomaketta, joka muotoiltiin Hossan kansallispuistoon sopivaksi (liite 6). Vakiolomaketta käytettäessä tutkimuksen tulokset saadaan vertailukelpoiseksi muiden Metsähallituksen vastaavien kävijätutkimusten kanssa. Lisäksi yhtenäinen menetelmä mahdollistaa muutosten seurannan Hossassa eri aikoina tehtävien kävijätutkimusten perusteella. Kyselylomakkeita tässä tutkimuksessa oli tarjolla suomen-, englannin- ja ranskankielisinä.

Hossan kansallispuiston kävijöitä mahdollisimman hyvin edustavan otoksen keräämiseksi laadittiin edellisen kävijätutkimuksen kokemuksiin sekä alueen tuntevan henkilökunnan suosituksiin perustuva otantakehikko. Otantakehikko on luettelo niistä yksiköistä (paikoista, kävijöistä tai kävijäryhmistä), joista otos aiotaan poimia. Otantakehikko on liitteenä 1.

Aineiston keruuseen käytettiin keruupäivinä viisi tuntia, ja keräysaika oli joko aamu- tai iltapäivisin. Aamuvuoro oli klo 10.00–15.00 ja iltavuoro klo 15.00–20.00. Keräyspäivät ja keräysvuorot arvottiin ennalta käsin ja sovittiin, että suunniteltuja keruuaikoja ja -paikkoja voi tilanteen vaatiessa muuttaa. Tällaisia tilanteita saattoivat olla mm. huono sää, kulkuneuvon puuttuminen tai sairastapaus.

Kävijätutkimukseen saivat osallistua kaikki keräyspisteellä käyneet, yli 15-vuotta täyttäneet henkilöt. Osa kävijöistä saattoi ohittaa keruupisteen joutumatta poimituksi otokseen sillä aikaa, kun aineistonkerääjä asioi muiden kävijöiden kanssa. Mikäli paikalle saapui pieni ryhmä (2–4 henkeä), annettiin lomake yhdelle tai kahdelle henkilölle. Suurille ryhmille (5–10 henkeä) annettiin useampi lomake. Vastaajille annettiin myös mahdollisuus ottaa vastauslomake ja palautuskuori mukaan myöhemmin täytettäväksi. Kesälle 2017 keruutavoite oli 300 kpl ja vastauksia saatiin 357 kpl. Talven keruutavoite oli 100 kpl ja vastauksia saatiin 40 kpl.

Kyselyyn vastattiin itsenäisesti, vain yhtä henkilöä haastateltiin (taulukko 2). Retkeilijöille mukaan annettuja lomakkeita palautui postitse 37 kpl. Autiotuvilla oleviin laatikkoihin palautui yhteensä 109 lomaketta. Kesällä lomakkeita kerättiin eniten Julma-Ölkylä ja talvella luontokeskuskella (taulukko 3).

Hossan kansallispuiston kävijätutkimukseen osallistuneille tarjottiin kahta karttaa vastaamisen avuksi. Kartassa 1 (kuva 3) oli Hossan kansallispuiston alue palveluineen ja paikannimineen, ja kartassa 2 (kuva 4) Hossan kansallispuisto ja sen lähialue (Suomussalmi, Kuusamo, Taivalkoski). Kävijöille mukaan annettuihin, postitse palautuviin lomakkeisiin ei annettu karttoja mukaan.

Taulukko 2. Vastaustapa Hossan kansallispuistossa 2017–2018.

Vastaustapa	Kpl	%
Paperilomake haastattelupaikalla asiakkaan täyttämänä	250	63
Paperilomake haastattelupaikalla haastattelijan täyttämänä	1	0
Paperilomake postitse	37	9
Paperilomake kyselypisteessä, jossa ei haastattelijaa (esim. Postilaatikko tai autiotupa)	109	27
Yhteensä	397	100

Taulukko 3. Vastausten jakautuminen haastattelupaikoittain Hossan kansallispuistossa 2017–2018.

Haastattelupaikat ja vastausten jakautuminen
Julma Ölkky: 21 % (84 kpl)
Lihapyörre: 21 % (84 kpl)
Hakokoski: 12 % (48 kpl)
Muikkupuro: 12 % (48 kpl)
Lipposensalmi: 2 % (7 kpl)
Luontokeskus: 4 % (17 kpl)
Kukkuri (kylmäpiste): 6 % (25 kpl)
Ala-Valkeinen (kylmäpiste): 18 % (72 kpl)
Puukkojärvi (kylmäpiste): 2 % (9 kpl)
Peurapirtti ja Hirvastupa (kylmäpiste): 1 % (3 kpl)
Vastauksia saatiin yhteensä 397 kpl

Jokaista kävijätutkimukseen osallistunutta opastettiin vastauslomakkeen täyttämässä ja kerrottiin, mitä alueita näkyy kartoilta. Metsähallituksen työntekijä oli koko ajan läsnä ja avusti sekä tarkensi kysymyksiä ja vastausvaihtoehtoja, jos tutkimukseen osallistujalla oli jotain kysyttävää. Kävijätutkimuksen lähtökohtana oli, että tutkimukseen osallistuja täyttää kyselyn omatoimisesti. Suurin osa vastauksista saatiin heinä- ja elokuussa, jotka ovatkin kansallispuiston sesonkikuukaudet. Kesällä haastattelupaikoista vilkkaimmat olivat Lihapyörteen ja Julma-Ölkyn parkkipaikat. Talvikaudella eniten vastauksia kerättiin Luontokeskukselta sekä Ala-Valkeaisen autiotuvalta, joka oli niin kutsuttu kylmä keräyspiste. Kylmäpisteistä kaiken kaikkiaan Ala-Valkeaiselta kerättiin eniten kävijätutkimuslomakkeita.

Kävijätutkimuksessa käytetyn kyselylomakkeen täytössä ilmeni muutamia ongelmia:

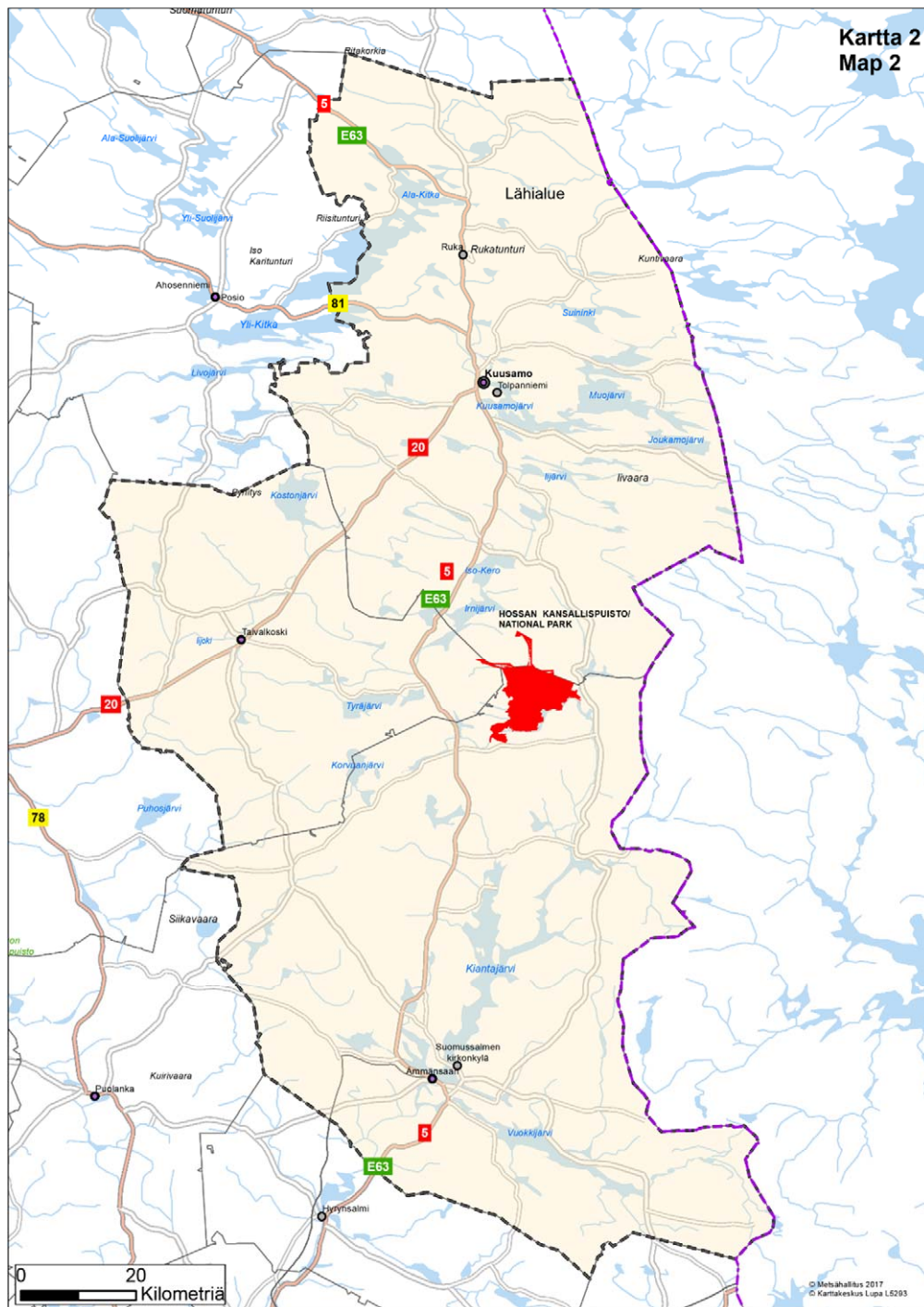
- Hossan kansallispuiston ja sen lähialueen erottaminen toisistaan tuotti tutkimukseen osallistuneille vaikeuksia, sillä Hossan kansallispuisto ja sen lähialue, kuten Hossan kylä, mielletään usein yhdeksi kokonaisuudeksi.
- Kävijätutkimuslomakkeen kysymykset 1–3 käsittelivät kansallispuistoon ja sen lähialueelle saapumista. Kysymyksessä 1 kysyttiin saapumista Hossan kansallispuistoon ja tähän vastattiin usein se päivä, jolloin vastaaja oli saapunut Hossan lähialueelle, esimerkiksi Karhunkainalon leirintäalueelle tai Hossan kylälle.
- Kysymykset 7 ja 8 (seuruetiedot ja mikä oli tärkeää Hossan kansallispuistossa vierailulla) jäivät muutamilta osallistujilta kokonaan vastaamatta.
- Kohta 9b (kaikkein tärkein harrastus tällä käynnillä kansallispuistossa) jäi monilta vastaajilta merkitsemättä. Syy tähän oli mahdollisesti kysymyksen sijainti lomakkeella.
- Kysymys 10a (palveluiden laatu ja määrä) oli monille haasteellinen vastattava. Syynä oli mahdollisesti palveluiden paljous, joita kysymyksessä arvioitiin. Myös joidenkin kysymysten sisältö tuotti omat hankaluutensa, esimerkiksi kysymys, jossa arvioitiin Metsähallituksen aluetta koskevia [www-sivuja](http://www.sivu.fi/luontoon.fi/hossa) ([luontoon.fi/hossa](http://www.sivu.fi/luontoon.fi/hossa)) ja alueen palveluja sosiaalisessa mediassa (Facebook).
- Hossan kansallispuiston kävijätutkimuksessa vastaajilta kysyttiin myös terveys- ja hyvinvointivaikutuksia (kysymykset 16 ja 17). Kysymyksessä 17 kysyttiin käynnin hyvinvointivaikutuksia rahassa, ja tämän kohdan monet vastaajat jättivät tyhjäksi, sillä he olivat sitä mieltä, että koettuja vaikutuksia ei pysty mittaamaan rahassa.

Kyselylomakkeiden tiedot tallennettiin Metsähallituksen asiakasseurantatietojen hallintaan käytettävään ASTA-tietojärjestelmään. Aineiston analysoinnin tilastollisina menetelminä käytettiin suorien jakaumien tarkastelua ja kuvailevia tunnuslukuja (keskiarvo, keskihajonta, moodi, mediaani ja prosenttipisteet):

- Moodi on tyyppi-arvo, joka kuvaa aineiston yleisintä arvoa.
- Mediaani ilmaisee muuttujan kesimmäisen arvon jakaen havaintoaineiston kahteen yhtä suureen osaan.
- 25 %:n prosenttipiste ilmaisee sen muuttujan arvon, jonka alle sijoittuu neljäsosa havaintoaineistosta, ja 75 %:n prosenttipiste sen muuttujan arvon, jonka alle sijoittuu kolme neljäsosaa havainnoista.

Hossan retkeilyalueen kävijöiden rahankäytön paikallistaloudellisten vaikutusten laskemiseen käytettiin Metsäntutkimuslaitoksen ja Metsähallituksen vuonna 2009 kehittämää laskentamallia (Kajala ym. 2009), joka on osa Metsähallituksen ASTA-tietojärjestelmää.

Paikallistaloudellisten vaikutusten laskemisessa käytetään ASTAan tallennettuja tietoja kävijöistä ja heidän rahankäytöstään sekä alueen vuotuista käyntimäärää. Laskentaa varten suojelu- ja retkeilyalueet on jaettu neljään luokkaan lähialueen asukastiheyden perusteella. Hossan kansallispuisto kuuluu tässä tarkastelussa luokkaan maaseutu. Kullekin luokalle on laskettu keskimääräiset välittömien vaikutusten kertautumista kuvaavat kertoimet sekä työllisyysuhdeluvut. Apuna on käytetty Tilastokeskuksen maakunnallisista panos-tuotostaulukoista johdettuja paikallisia panos-tuotostaulukoita. Paikallistaloudellisten vaikutusten laskennassa käytettävät kertoimet päivitettiin vuonna 2014 vastaamaan nykytilannetta (Vatanen & Kajala 2015).

Kuva 4. Hossan kansallispuisto ja sen lähialue (Suomussalmi, Taivalkoski ja Kuusamo). © Metsähallitus 2019, © Karttakeskus, Lupa L5293.

3 Tulokset

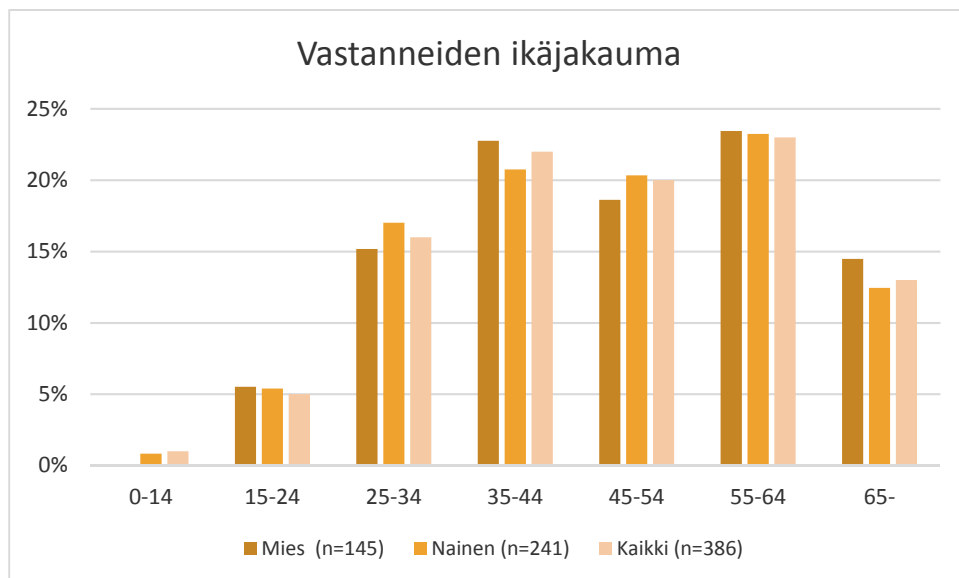
3.1 Kävijärakenne

3.1.1 Kävijöiden perustiedot

Kävijätutkimukseen vastanneista naisia oli 62 % ja miehiä 38 %. Vastanneiden keski-ikä oli 47 vuotta (taulukko 4). Miehet olivat hieman vanhempia (48 vuotta) kuin naiset (47 vuotta). Naisista iäkkäin vastaaja oli 76-vuotias ja miehistä 75-vuotias. Suurin kävijäryhmä olivat 55–64-vuotiaat (kuva 4).

Taulukko 4. Vastanneiden ikää kuvaavia tunnuslukuja. Vastanneiden lukumäärä (n) oli 386.

Ikä	Mies	Nainen	Kaikki
Keski-ikä	48	47	47
Iän keskihajonta	14,2	14,4	14,3
Minimi-ikä	16	11	11
Maksimi-ikä	75	76	76
Moodi	39	54	39
Mediaani	49	49	49

Kuva 5. Vastanneiden ikäjakauma sukupuolen mukaan.

Kävijätutkimukseen osallistuneiden koulutustausta jakautui vaihtelevasti ammattikoulun, opistotasaisen sekä alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon kesken (taulukko 5). Alemman tai ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita oli 58 % vastaajista. Opistotasaisen tutkinnon oli suorittanut 25 % vastaajista. Ammattikoulun käyneitä oli 14 %, ja 4 %:lla vastaajista ei ollut mitään ammatillista tutkintoa suoritettuna.

Taulukko 5. Vastanneiden ammatillinen koulutus.

Ammatillinen koulutus	Kpl	%
Ammattikoulu	53	14
Opistotasoinen tutkinto	94	25
Alempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto	92	24
Ylempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto	129	34
Ei ammatillista tutkintoa	14	4
Yhteensä	382	100

Hossan kansallispuiston kävijätutkimukseen osallistuneista 87 % oli kotimaisia kävijöitä ja 7 % paikallisia asukkaita (taulukko 6). Paikallisiksi asukkaiksi luokitellaan Hossan kansallispuiston lähialueella Suomussalmella, Kuusamossa tai Taivalkoskella asuvat henkilöt. Yleisimmät ilmoitetut asuinkunnat olivat Oulu (12 % vastaajista), Helsinki (7 %), Espoo (6 %) ja Suomussalmi (5 %) (liite 3).

Hossan kansallispuistossa ja sen lähialueella liikkuu talvisin ulkomaisia matkanjärjestäjien ryhmiä, joilta saatiin vähän vastauksia tähän kävijätutkimukseen. Asiakkaat liikkuvat omissa aktiviteeteissaan matkanjärjestäjän johdolla, myös kansallispuistossa, eivätkä välttämättä vierailleet talvella keruupaikkojen läheisyydessä. Vastaukset jäivät vähäisiksi myös sen takia, että matkailijoilla ei ollut välttämättä mielenkiintoa täyttää tutkimuslomaketta, koska he asuvat toisessa maassa ja olivat vain kertaluontoisesti käymässä Hossassa. Jatkossa kävijätutkimuksen kysymyksiä ja vastausten keruuta on kehitettävä, jotta ulkomaiset matkailijat ja heidän vastauksensa saada paremmin mukaan kävijätutkimuksen tuloksiin.

Ulkomaisia matkailijoita oli vastaajista vain 5 % ja suurin osa heistä tuli Ranskasta. Ulkomaiset vastaajat olivat kotoisin ainakin yhdeksästä eri maasta (taulukko 7).

Taulukko 6. Vastanneiden luokittelu kotimaan perusteella.

Kävijätyyppi	Kpl	%
Paikallinen asukas	27	7
Kotimainen matkailija	335	87
Ulkomainen matkailija	21	5
Yhteensä	383	100

Taulukko 7. Kävijätutkimukseen vastanneiden kotimaa.

Kotimaa	Kpl	%
Suomi	376	95
Ranska	10	3
Iso-Britannia	2	1
Puola	2	1
Saksa	2	1
Itävalta	1	0
Yhdysvallat	1	0
Ruotsi	1	0
Italia	1	0
Norja	1	0
Yhteensä	397	100

3.1.2 Kävijöiden seuruetiedot

Hossan kansallispuiston vierailijoista 83 % saapui puistoon pienissä 2–5 hengen seurueissa: yksin alueella liikkuvia oli ainoastaan 9 % vastanneista (taulukko 9). Suuria seurueita (6 tai enemmän) oli 7 % kaikista kävijöistä (taulukko 8). Alle 15-vuotiaita oli mukana yhteensä 61 seurueessa. Näissä seurueissa lapsia oli keskimäärin kaksi ja heidän ikänsä oli keskimäärin yhdeksän vuotta. Liikuntaesteisiä seurueissa oli yhteensä yksitoista henkilöä.

Suurin osa kävijätutkimukseen vastanneista ilmoitti saapuneensa Hossan kansallispuistoon oman perheen jäsenten (71 %) tai ystävien (22 %) kanssa (taulukko 10). Vastanneista 2 % ilmoitti matkustavansa muiden sukulaisten kuin oman perheen kanssa.

Taulukko 8. Vastanneiden seurueiden ryhmäkoko.

Seurueen koko	Kpl	%
Yksin	36	9
2–5 hengen seurue	327	83
6 tai useamman hengen seurue	29	7
Yhteensä	392	100

Taulukko 9. Usean hengen seuruetta kuvaavia tunnuslukuja.

	n	Keski-arvo	Keski-hajonta	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Seurueen koko yhteensä	356	3,2	3,31	2	2	2	4	35
Alle 15-vuotiaita	61	2,3	2,27	1	1	2	3	14
Liikuntaesteisiä	11	1,3	0,65	1	1	1	1	3
Alle 15-vuotiaiden syntymävuodet	90	2007,7	3,67	2001	2005	2007	2010	2017

Taulukko 10. Seurueen koostumus.

Seurueen koostuminen	Kpl	%
Oman perheen jäsenet	242	71
Muut sukulaiset	8	2
Ystävät	76	22
Koululuokka	2	1
Eläkeläisryhmä	1	0
Ohjelmapalveluyrityksen asiakkaat	2	1
Kerho, yhdistys tms.	4	1
Matkatoimiston tai muun matkanjärjestäjän ryhmä	3	1
Jokin muu	2	1
Yhteensä	340	100

Kuva 6. Lumikenkäilijät Hossassa eräopas Jarno Kelan johdolla. Kuva: Hannu Huttu.

3.2 Käynti Hossan kansallispuistossa

3.2.1 Kohteen tärkeys

Suurin osa (58 %) kävijätutkimukseen vastanneista ilmoitti Hossan kansallispuiston olevan heidän matkansa ainoa tai tärkein kohde (taulukko 11). Vastanneista 39 % ilmoitti Hossan olevan yksi ennalta suunnitelluista kohteista. Muita mainittuja kohteita lähialueelta olivat Kuusamossa sijaitsevat Suurpetokeskus, Rukan matkailukeskus ja Oulangan kansallispuisto sekä Suomussalmella Raatteen portti ja Hiljainen kansa. Näiden lisäksi mainitut muut kohteet sijaitsivat useimmiten Lapissa. Vain 12 vastaajaa (3 %) ilmoitti poikenneensa Hossan kansallispuistoon ennalta suunnittelemana. Kaikki vastaajien ilmoittamat muut matkakohteet on lueteltu liitteessä 4.

Taulukko 11. Hossan kansallispuiston tärkeys matkan kohteena (n = 389).

Kohteen tärkeys	Kpl	%
Matkasi ainoa tai tärkein kohde	226	58
Yksi matkasi suunnitelluista kohteista	151	39
Ennalta suunnitteleman kohde matkan varrella	12	3
Yhteensä	389	100

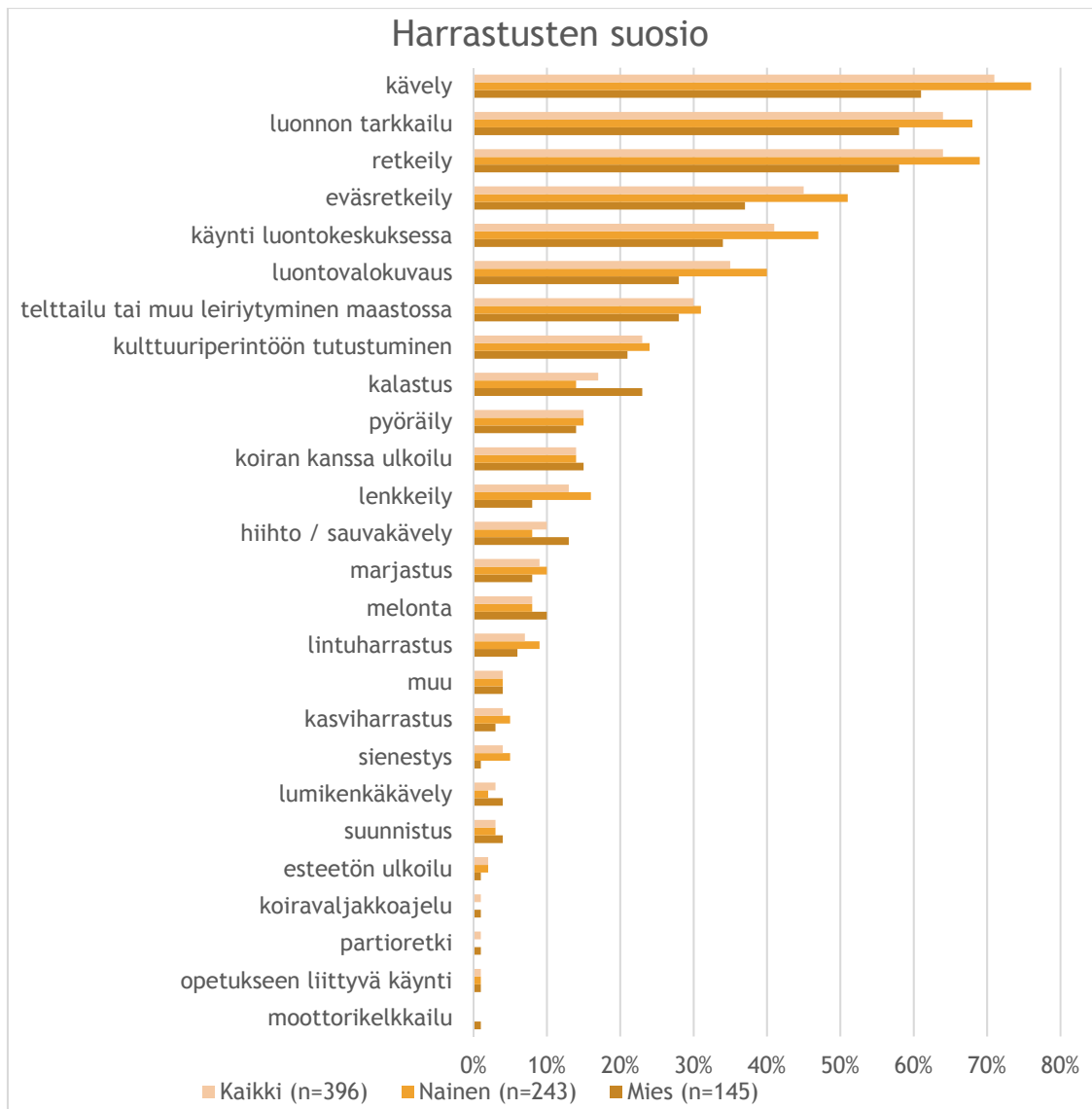
3.2.2 Kävijöiden ulkoilu- ja luontoharrastukset

Suurin osa Hossan kansallispuiston kävijätutkimukseen osallistuneista ilmoitti harrastaneensa tällä käynnillään kävelyä (71 % vastanneista), retkeilyä ja luonnon tarkkailua (64 %) (kuva 7). Eväretkeilyä harrasti 45 % ja Hossan luontokeskuksessa kävi 41 % vastanneista. Myös luontovalokuvausta ja telttailua harrasti vähintään 30 % vastaajista. Muita usein valittuja vaihtoehtoja olivat kalastus, kulttuuriperintöön tutustuminen, pyöräily, koiran kanssa ulkoilu, lenkkeily ja murtomaahiihto (kuva 7). Kävijätutkimus lomakkeessa mainittujen vaihtoehtojen lisäksi tutkimukseen osallistuneet kertoivat harrastavansa mm. uimista ja geokätköilyä (liite 7).

Miehillä suosituin harrastus oli kävely (61 % vastaajista). Muita kiinnostavia harrastuksia olivat retkeily (58 %) ja luonnon tarkkailu (58 %). Myös naisilla suosituin harrastus oli kävely (76 %). Luonnon tarkkailua ja eväretkeilyä ilmoitti harrastaneensa vähintään 65 % vastanneista.

Useimmat vastaajat ilmoittivat harrastavansa joko 1–3 eri aktiviteettia (31 % vastaajista) tai 4–6 toimintoa (44 %) (taulukko 12). Vastaajista 3 % ilmoitti harrastavansa yli kymmentä aktiviteettia. Naiset harrastivat useampaa aktiviteettia kuin miehet.

Kävijätutkimuksessa kysyttiin myös kävijöiden tärkeintä harrastusta tällä käynnillä. Kaikkein tärkeimmäksi ilmoitettiin retkeily (44 % vastaajista) ja kävely (11 %) (kuva 8). Tutkimukseen osallistuneet miehet ilmoittivat tärkeimmäksi harrastukseksi retkeilyn (34 %) ja pyöräilyn (11 %). Naisille tärkeimpiä harrastuksia olivat retkeily (49 %) ja kävely (13 %).

Kuva 7. Harrastusten suosio Hossan kansallispuistossa. Kysymyksessä oli mahdollista valita useampi vaihtoehto.

Taulukko 12. Harrastusten lukumäärä kyseisellä käynnillä Hossan kansallispuistossa.

Harrastusten lukumäärä	Miehet		Naiset		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
1–3	57	39	62	26	123	31
4–6	60	41	110	45	174	44
7–9	25	17	61	25	86	22
10 tai enemmän	3	2	10	4	13	3
Yhteensä	145	100	243	100	396	100

Kuva 8. Vastanneiden tärkein harrastus kyseisellä käynnillä Hossan kansallispuistossa.

3.2.3 Liikkumistapa ja kuljettu matka

Kävijöiltä tiedusteltiin, kuinka pitkän matkan kävijä liikkui tai aikoi liikkua kyseisellä käynnillään kansallispuistossa. Vastaajalla oli mahdollisuus valita liikkumismuoto valmiista vaihtoehdoista (hiihto, lumikenkäily, kävely, pyöräily, melonta). Tietoja saattoi merkitä useaan kohtaan yhtä aikaa.

Valtaosa vastaajista (87 %) ilmoitti liikkuneensa alueella patikoiden eli kävellen. Keskimäärin käynnin aikana käveltiin 23 kilometriä. Kuitenkin puolet vastaajista käveli alle 15 kilometriä käyntinsä aikana ja puolet yli 15. Pyöräily oli toiseksi suosituin kulkumuoto, siten liikkui 55 vastaajaa. He pyöräilivät käynnillään keskimäärin 35,5 km, mutta puolet vastaajista oli pyöräillyt yli ja puolet alle 30 km.

Vastaajista 33 ilmoitti liikkuneensa käyntinsä aikana meloen ja 34 hiihtäen. Käynnin aikana melottiin keskimäärin 23 km ja hiihtäen 39 km. Lumikenkäillen liikkui 11 vastaajaa, ja he ilmoittivat lumikenkäilleensä käyntinsä aikana keskimäärin 17 km.

Vastaajien ilmoittamat pitkät matkat selittyvät pääosin sillä, että valtaosa kävijöistä ilmoitti yöpyvänsä alueella. Voi myös olla, että vastaaja on ymmärtänyt tutkimusalueen väärin, ja ilmoittanut yöpyvänsä alueella esimerkiksi yöpyessään Hossan kylässä.

Taulukko 13. Omin voimin kuljettu matka (km) eri liikkumistavoittain Hossan kansallispuistokäynnillä. Vastaaaja on voinut liikkua useammalla eri tavalla.

Liikkumistapa	n	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet				
				Min	25 %	Med	75 %	Max
Patikoiden	330	23,2	19,33	1	10	15	30	100
Pyöräillen	55	35,5	29,82	5	15	30	50	200
Meloen	33	23,3	16,50	3	10	20	35	60
Hiihtäen	34	39,0	35,45	0	10	35	50	150
Lumikenkäillen	11	16,9	19,69	0	5	10	20	55
Vastanneita yhteensä	379							

3.2.4 Käyntien alueellinen jakautuminen

Kävijätutkimuksessa kysyttiin, missä osissa Hossan kansallispuistoa he tällä käynnillään olivat käyneet tai aikoivat käydä. Suurin osa vastaajista (268 kpl) ilmoitti käyntikohteeksi Julma-Ölkyn. Muita suosittuja kohteita olivat Luontokeskus 260 kpl, Värrikallio (230 kpl) ja Muikkupuro (164 kpl). Julma-Ölkylä vieraili tai aikoi vierailla 68 % vastaajista. Tarjottujen vaihtoehtojen lisäksi muiksi vierailukohteiksi nimettiin usein Pitkä-Hoilua, Kokalmus, Ala-Valkeainen, Iso-Valkeainen, Lounatkoski, Laukkujärvi, Puukkojärvi ja Hakokoski. Nämä muut käyntikohteet on lueteltu liitteessä 8.

Taulukko 14. Käyntien alueellinen jakautuminen Hossan kansallispuistossa. Kysymyksessä pystyi valitsemaan usean vaihtoehdon.

Käyntikohde	Kpl
Julma-Ölkky	268
Värrikallio	230
Lihapyörre	159
Umpi-Valkeinen	37
Muikkupuro	164
Moilasenvaara	4
Lavajärvi	28
Kukkuri	38
Huosilampi	89
Luontokeskus	260
Muualla, missä?	136
Vastanneita yhteensä	392

Kuva 9. Värikallion kalliomaalaukset, sijaitsevat puiston pohjoisosassa Somerjärven rantakalliossa. Kuva: Darja Salonen

3.2.5 Käynnin kesto ja toistuvuus

Yö- ja päiväkävijöiden osuutta tarkasteltaessa korostuu Hossan kansallispuiston etäinen sijainti. Tutkimukseen osallistuneista 71 % yöpyi alueella (taulukko 15). Alueella yöpyneiden vierailu kesti tyypillisimmin kolme vuorokautta, pisin viipymä oli kolmekymmentä päivää. Päiväkäynti kesti keskimäärin viisi tuntia. Miesten ja naisten välillä ei juuri ole eroja alueella viipymisessä. Päiväseltaan käyvät naiset ilmoittivat viipyvänsä kansallispuiston alueella keskimäärin viisi ja puoli tuntia, miehet puolisen tuntia vähemmän, viisi tuntia.

Taulukko 15. Päiväkävijöiden ja yöpyjien osuus sekä käynnin kesto (tunteja/vuorokausia) Hossan kansallispuiston alueella sukupuolen mukaan jaoteltuna.

Kävijäryhmä	n	Osuus %	Käynnin kesto (yöpyjillä vrk, päiväkävijöillä h)				
			Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Min	Max
Päiväkävijät	106	29	5,3	5	6	1	12
Miehet	38	36	5,0			1	10
Naiset	63	59	5,5			2	12
Yöpyjät	257	71	3,2	3	2	1	30
Miehet	96	37	3,2			1	11
Naiset	158	61	3,3			1	30
Yhteensä	363						

Hossan kansallispuiston kävijöiltä tiedusteltiin myös, miten pitkään he oleskelivat yhteensä kansallispuistossa ja sen lähialueilla. Tässä kysymyksessä oli tarjolla myös vastausvaihtoehto ”asun lähialueella”. Lähialue esitettiin vastaajille erillisellä kartalla (kuva 4), ja siihen kuuluivat Suomussalmen, Taivalkosken ja Kuusamon kunnat.

Matkailijoiden osuus kävijätutkimukseen osallistuneista oli noin 81 %. Heistä 91 % yöpyi kansallispuistossa tai sen lähialueella. Matkailijoiden keskimääräinen päiväkäynti kansallispuistossa lähialueineen oli viiden ja puolen tunnin mittainen, eli hieman pitempi kuin kaikkien päiväkävijöiden viipymä kansallispuistossa (ks. taulukko 15). Ne matkailijat, jotka yöpyivät matkallaan kansallispuistossa tai sen lähialueella, viipyivät keskimäärin 4 vuorokautta (taulukko 16). Pisin päiväkäynti kesti kaksitoista tuntia ja lyhin käynti oli vain tunnin mittainen. Pisimmällään kansallispuistossa ja sen lähialueella vietettiin yhteensä 30 vuorokautta.

Taulukko 16. Matkailijoiden käynnin kesto Hossan kansallispuistossa ja sen lähialueella.

Kävijäryhmä	n	Osuus %	Käynnin kesto (yöpyjillä vrk, päiväkävijöillä h)				
			Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Min	Max
Päiväkävijät	30	9	5,4	5	4	1	12
Miehet	10	33	6,2			1	12
Naiset	18	60	5,1			2	9
Yöpyjät	292	91	4,1	3	3	1	30
Miehet	104	36	3,8			1	11
Naiset	184	63	4,4			1	30
Yhteensä	322						

Hossan kansallispuistossa yöpyneistä suurin osa yöpyi omassa majoitteessa (126 vastaajaa). Kävijätutkimukseen osallistuneista 72 ilmoitti yöpyneensä kansallispuistossa autiotuvassa, 37 vuokratuvassa ja 28 kodassa tai laavussa (taulukko 17).

Taulukko 17. Yöpymisen kesto (vrk) yöpymistavoittain Hossan kansallispuistossa. n = 202.

Yöpymistapa	n	Keskiarvo	Keskihaj.	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Autiotupa	72	1,5	0,71	1	1	1	2	3
Vuokratupa	37	2,9	2,20	1	1	2	4	8
Oma majoite (laavu, teltta tms.)	126	2,5	2,76	1	1	2	3	30
Kota tai laavu	28	1,8	0,89	1	1	1	3	3
Muu	7	2,1	1,21	1	1	2	3	4

Hossan kansallispuiston lähialueella yöpyneistä 72 vastasi majoittuvansa vuokramökissä, toiseksi eniten yöpymisiä oli asuntoautossa tai -vaunussa (52 vastausta). Pisimpään kansallispuiston lähialueella viivytettiin omassa mökissä, keskimäärin 9,5 vuorokautta (taulukko 18).

Taulukko 18. Yöpymisen kesto (vrk) yöpymistavoittain Hossan kansallispuiston lähialueilla. n = 218.

Yöpymistapa	n	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Hotelli	40	2,6	2,40	1	1	2	3	14
Vuokramökki	72	2,9	2,13	1	2	2	3	13
Oma mökki	8	9,4	5,90	3	5	7	14	20
Asuntoauto tai -vaunu	52	3,9	3,72	1	2	3	4	21
Kota tai laavu	3	1,7	1,15	1	1	1	3	3
Ystävän tai sukulaisen luona	15	3,9	2,76	1	2	4	6	11
Leirintäalue	31	2,3	1,39	1	1	2	3	7
Muu	14	6,4	15,48	1	1	3	4	60

Hossan kansallispuiston kävijätutkimukseen osallistuneista kolmannes oli käynyt alueella aiemmin. Alue oli useammin ennestään tuttu miehille kuin naisille (taulukko 19). Kansallispuistossa aiemmin vierailleet olivat käyneet puistossa keskimäärin noin yhdeksän kertaa viimeisten viiden vuoden aikana (taulukko 20). Keskimäärin vastaajat olivat käyneet Hossan kansallispuiston alueella ensimmäisen kerran vuonna 1997 eli huomattavasti ennen vuotta 2017, jolloin kansallispuisto perustettiin (taulukko 21). Yksi vastaaja oli tutustunut alueeseen ensi kertaa jo vuonna 1958 ja eräällä vastaajalla oli ehtinyt vierähtää 37 vuotta edellisestä käynnistä.

Taulukko 19. Käynnin toistuvuus Hossan kansallispuistossa.

Käynnin toistuvuus	Miehet		Naiset		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Ensikertaa alueella	77	60	157	75	235	69
Käynyt aikaisemmin	52	40	52	25	106	31
Yhteensä	129	100	209	100	341	100

Taulukko 20. Hossan kansallispuistossa aiemmin vierailneiden käynnit viimeisten viiden vuoden aikana.

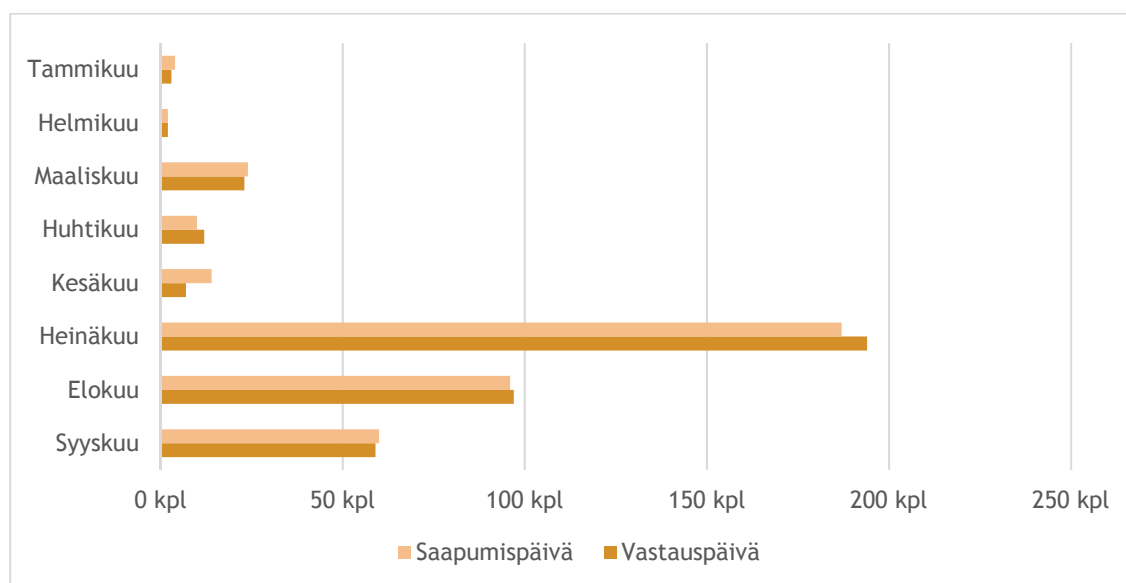
	n	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Käynnit viimeisen 5 vuoden aikana	106	6,8	15,03	0	1	3	5	100

Taulukko 21. Hossan kansallispuistossa vierailneiden ensimmäisen ja viimeisimmän käynnin ajoittuminen.

Ensimmäinen ja viimeisin käynti alueella	n	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Ensimmäisen kerran käynyt								
vuonna	118	1996,7	15,24	1958	1986	1999	2011	2018
vuotta sitten	118	20,5	15,26	0	7	19	31	60
Viimeksi käynyt								
vuonna	118	2010,4	9,01	1980	2006	2015	2017	2018
vuotta sitten	118	6,8	8,92	0	0	3	12	37

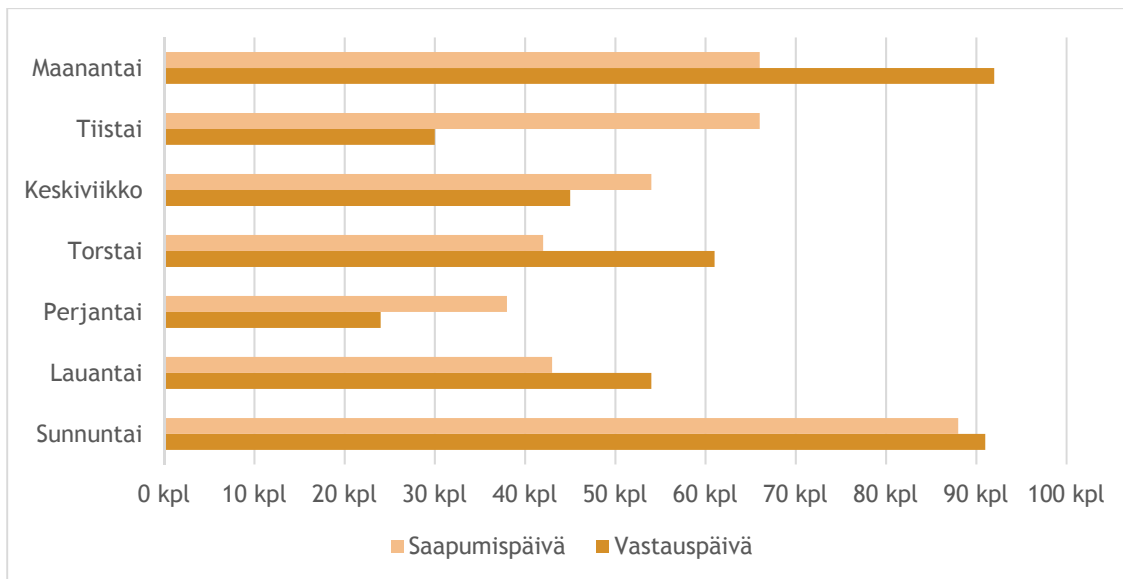
3.2.6 Saapuminen alueelle

Kävijätutkimukseen vastanneista 90 % ilmoitti saapuneensa Hossan kansallispuistoon kesä-syyskaudella ja 10 % talvella. Vastanneista 47 % saapui kansallispuistoon heinäkuussa, mikä on kävijätutkimuksen mukaan suosituin yksittäinen kuukausi. Toiseksi suosituin kuukausi oli elokuu, jolloin saapui 24 %. Myös maaliskuu ja syyskuu ovat suosittuja kuukausia (kuva 10).

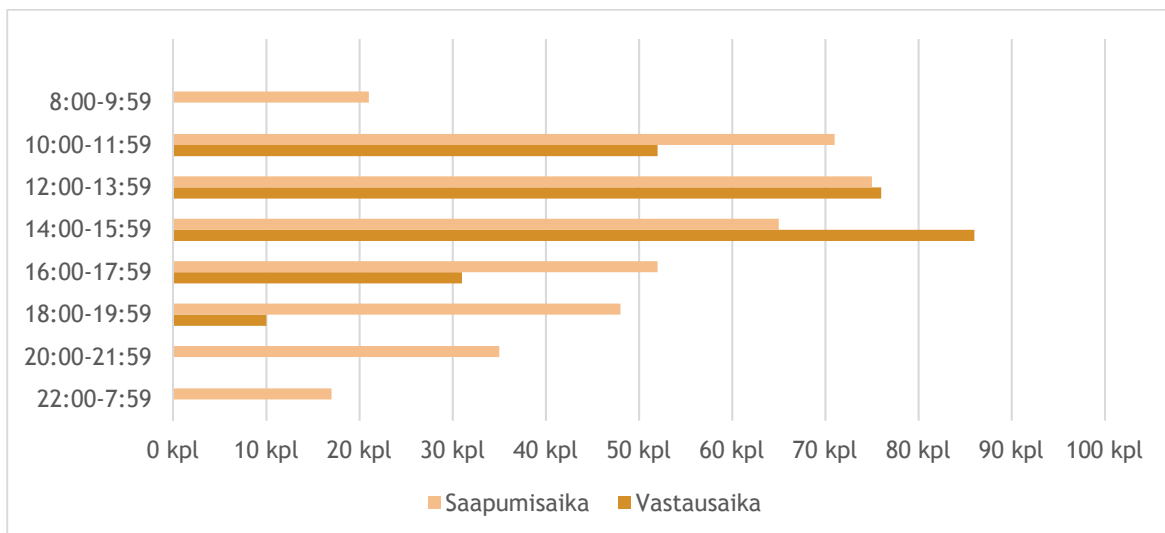

Kuva 10. Hossan kansallispuistoon saapuminen ja vastaaminen kuukausittain.

Alueelle saapuminen jakautui melko tasaisesti viikon eri päville. Useimmin kansallispuistoon saavuttiin maanantaina (22 %) tai viikonloppuna, lauantaina ja sunnuntaina (17 %) (kuva 11). Vastajista yli puolet (55 %) saapui kansallispuistoon päivällä kello kymmenen ja kuudentoista välillä (kuva 12).

Kuva 11. Hossan kansallisuistoon saapuminen ja vastaaminen viikopäivittäin.

Kuva 12. Hossan kansallisuistoon saapuminen ja vastaaminen vuorokaudenajan mukaan.

Suurin osa Hossan kansallisuistoon kävijätutkimukseen osallistuneista saapui alueelle henkilöautolla (76 %) tai matkailuautolla tai -vaunulla (12 %). Tilausbussilla saapuneita ryhmämatkalaisia oli 1 % vastanneista. Kansallisuistoon saavuttiin myös lihasvoimin (8 %) eli polkupyörällä, hiihtäen, meloen, soutaen tai jalan. ”Jokin muu” -kohtaan oli yksilöity moottoripyörä ja moottorikelkka (taulukko 22).

Kävijätutkimuslomakkeen kysymyksessä 5a haluttiin tietää kaikki eri kulkuneuvot, joita vastanneet olivat käyttäneet matkallaan kotoaan Hossan kansallisuistoon (taulukko 23). Vaikka kysymykseen saattoi vastata useamman kulkuneuvon, moni oli vastannut ainoastaan viimeisenä käyttämänsä kulkuneuvon, vaikka hyvin on todennäköistä, että vastaaja oli käyttänyt matkaansa myös muita kulkuneuvoja (kysymys 5b, taulukko 22).

Taulukko 22. Vastanneiden viimeisin kulkuneuvo heidän matkallaan Hossan kansallispuistoon.

Viimeisin kulkuneuvo	Kpl	%
Henkilöauto	303	76
Henkilöauto ja asuntovaunu tai matkailuauto	49	12
Linja-auto	5	1
Tilausbussi (ryhmämatka)	5	1
Kanootti, kajakki tai soutuvene	11	3
Lihaskäyttö (kävelen, hiihtäen, pyöräillen jne.)	20	5
Jokin muu	4	1
Yhteensä	397	100

Taulukko 23. Kaikki kulkuneuvot, joita vastanneet käyttivät matkallaan kotoaan Hossan kansallispuistoon. Matkaan on voitu käyttää useampaa kulkuneuvoa.

Kulkuneuvo	Kpl	%
Henkilöauto	321	81
Henkilöauto ja asuntovaunu tai matkailuauto	61	15
Linja-auto	12	3
Tilausbussi (ryhmämatka)	6	2
Juna	14	4
Lentokone	13	3
Kanootti, kajakki tai soutuvene	12	3
Lihaskäyttö (kävelen, hiihtäen, pyöräillen jne.)	22	6
Jokin muu	4	1
Vastanneita yhteensä	397	

3.2.7 Kävijöiden rahankäyttö ja sen paikallistaloudelliset vaikutukset

Kävijöiden rahankäytön ja sen paikallistaloudellisten vaikutusten arvioimiseksi vastaajia pyydettiin arvioimaan kulut, jotka liittyivät tähän käyntiin Hossan kansallispuistossa ja sen lähialueella. Paikallistaloudellisten vaikutusten laskenta perustuu vuoden 2017 käyntimäärään, joka oli 123 929.

Tuloksia tarkastellessa on syytä huomioida, että rahankäyttöä koskeva kysymys koettiin vaikeaksi ja vaivalloiseksi vastata. Mikäli kysymys koettiin liian hankalaksi, sen on mahdollisesti voinut helposti ohittaa vastaustilanteessa rastittamalla kohdan ”en ole käyttänyt rahaa”. Tästä huolimatta annetut vastaukset tarjoavat mahdollisuuden tehdä päätelmiä kävijöiden paikallistaloudellisista vaikutuksista. Niiden arvioinnissa käytettyjä käsitteitä on avattu taulukossa 24.

Hossan kansallispuiston kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset vaikutukset vuonna 2017 olivat kokonaisuudessaan noin 7 422 000 euroa ja työllisyysvaikutukset noin 82 henkilötyövuotta (htv) (taulukko 25). Luvut kuvaavat kävijöiden rahankäytöstä Hossalle ja sen lähialueelle muodostuvia välittömiä ja välillisiä rahavirtoja sekä niihin linkittyviä työllisyysvaikutuksia ja ovat valtakunnallisesti vertailukelpoisia.

Vastaajat arvioivat kuluttaneensa käynnillään keskimäärin 65 euroa (taulukko 26). Puistossa tai sen lähialueella majoittuneet arvioivat kuluttaneensa keskimäärin 70 euroa ja päiväkävijät 38 euroa. Eniten käynnillään kuluttivat ulkomaiset majoittujat (103 €) ja vähiten lähialueelta saapuneet päiväkävijät (15 €).

Taulukko 24. Paikallistaloudellisten vaikutusten arviointiin liittyviä käsitteitä ja niiden määritelmiä.

Käsite	Määritelmä
Kokonaistulovaatimukset	Kävijöiden rahankäytöstä lähialueelle syntyvät välittömät ja välilliset tulovaikutukset.
Kokonaistyöllisyysvaikutukset	Kävijöiden rahankäytöstä lähialueelle syntyvät välittömät ja välilliset henkilötö- vuodet.
Kotimaiset matkailijat	Kohteen lähialueen ulkopuolelta Suomesta tulevat kävijät.
Paikalliset kävijät	Lähialueella asuvat kävijät.
Majoittujat	Kohteessa tai sen lähialueella vähintään yhden yön majoittuneet kävijät.
Päiväkävijät	Kävijät, jotka eivät ole yöpyneet kohteessa tai sen lähialueella.
Välittömät vaikutukset	Kävijöiden rahankäytöstä aiheutuvat välittömät tulo- ja työllisyysvaikutukset lähialueen yrityksissä.
Välilliset vaikutukset	Välittömät vaikutukset kertautuvat välillisiksi vaikutuksiksi, kun välitöntä tuloa saavat yritykset ostavat muilta lähialueen yrityksiltä tuotteita ja palveluita sekä maksavat tuloa työntekijöille, jotka käyttävät tulonsa tuotteiden ja palveluksien ostoon lähialueella. Osa välillisistä vaikutuksista vuotaa alueen ulkopuolelle.

Taulukko 25. Yhteenvedo kansallispuiston kävijöiden rahankäytön kokonaistulo- ja työllisyysvaikutuksista.

Kokonaistulovaikutus	7 422 001 €
Kokonaistyöllisyysvaikutus	82 henkilötövuotta (htv)
Tulovaikutukset, kun puisto tärkein kohde	4 323 088 €
Työllisyysvaikutukset, kun puisto tärkein kohde	48 htv
Kotimaisten matkailijoiden kulutus keskimäärin	68 €
Ulkomaalaisten matkailijoiden kulutus keskimäärin	97 €
Paikallisten kulutus keskimäärin	23€

Taulukko 26. Hossan kansallispuiston kävijöiden keskimääräinen rahankäyttö (sis. ALV) käyntikertaa kohden matkailijaryhmittäin kansallispuistossa ja sen lähialueella. * = havaintojen (n) määrä < 10, jolloin rahankäyttöä ei arvion epäluotettavuuden vuoksi ilmoiteta.

	Kaikki	Majoittujat	Päiväkävijät
Kaikki kävijät, n	370	314	53
Keskimääräinen kulutus (€)	65	70	38
Kotimaiset matkailijat, n	319	282	35
Keskimääräinen kulutus (€)	68	70	51
Ulkomaiset matkailijat, n	18	17	0
Keskimääräinen kulutus (€)	97	103	.*
Lähialueen asukkaat, n	24	9	15
Keskimääräinen kulutus (€)	23	.*	15

Hossan kansallispuiston kävijät käyttivät keskimäärin eniten rahaa majoittumiseen (taulukko 27). Toiseksi eniten rahaa kului huoltamo-ostoksiin ja kolmanneksi eniten ruoka- ja muihin vähittäiskauppaostoksiin. Majoituspalveluihin käytetyt eurot tuottivat eniten tulo- ja työllisyysvaikutuksia. Toiseksi suurimmat tulo- ja työllisyysvaikutukset muodostuivat kahvila- ja ravintolapalveluiden käytöstä, vaikka niihin käytettiin keskimäärin vähemmän rahaa kuin muihin menolajeihin. Tämä selittyy palvelualojen työllistävämällä vaikutuksella.

Matkakohteen tärkeyden mukaan tarkasteltuna Hossan kansallispuiston tärkeimmäksi kohteeseen valinneilla oli suurin tulo- ja työllisyysvaikutus Hossan kansallispuistolle ja sen lähialueelle, sillä he olivat suurin vastaajaryhmä (57 % kysymykseen vastanneista) (taulukko 28). Heidän kokonaistulovaikutuksensa oli noin 4 323 000 euroa ja kokonaistyöllisyysvaikutuksensa 48 htv. Niiden kävijöiden, joille Hossa oli yksi monista käyntikohteista, kokonaistulovaikutus oli noin 3 000 000 euroa ja kokonaistyöllisyysvaikutus 33 htv. Hossaan ennalta suunnittele mattomasti poikkeuksien tulo- ja työllisyysvaikutukset jäivät vähäisemmiksi, sillä vastaajia oli vain 12 henkilöä.

Kotimaan matkailijat tuottivat euromääräisesti suurimman tulo- ja työllisyysvaikutuksen Hossan kansallispuistoon ja sen lähialueelle (taulukko 29), sillä he olivat vastaajista ylivoimaisesti suurin matkailijaryhmä. Kokonaistulovaikutus oli lähes 6 600 000 euroa ja kokonaistyöllisyysvaikutus 73 htv. Ulkomaisia matkailijoita ja lähialueen asukkaita oli vastaajista yhteensä vain alle 12 %, ja he muodostivat yhteensä noin 12–13 %:a kokonaisvaikutuksista. Seudulla majoittujat tuottivat moninkertaisesti suuremman kokonaistulovaikutuksen päiväkävijöihin verrattuna (taulukko 30).

Taulukko 27. Hossan kansallispuiston kävijöiden rahankäyttö ja paikallistaloudelliset vaikutukset menolajeittain Hossan kansallispuistossa ja sen lähialueella vuonna 2017. N = 370.

Menolaji	Keskimääräinen rahankäyttö (€, sis. ALV)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	% tulo-vaikutuksista	Työllisyysvaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	14,22	51 168	1	1
Paikallisliikenne ²	0,86	97 424	2	1
Ruoka- ja muut vähittäiskauppa-ostokset	11,71	362 930	8	6
Kahvila ja ravintola	9,64	1 047 972	22	16
Majoittuminen	22,96	2 586 426	54	39
Ohjelmapalvelut ³	1,92	216 120	5	3
Muut menot ⁴	4,07	406 901	9	5
Välittömät vaikutukset yhteensä		4 768 940	100	70
Välilliset vaikutukset		2 653 061		13
Kokonaisvaikutukset		7 422 001		82

¹ Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

² Paikallismatkojen kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

³ Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

⁴ Muut menot, esim. kalastus- metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

Taulukko 28. Hossan kansallispuiston kävijöiden paikallistaloudelliset vaikutukset kohteen tärkeyden mukaan vuonna 2017.

	Tärkein kohde n = 210		Yksi monista kohteista n = 143		Ennalta suunnittelemaan n = 12		Yhteensä n = 365	
Menolaji	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyysvaikutus (htv)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyysvaikutus (htv)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyysvaikutus (htv)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyysvaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	30 036	0,5	20 470	0,3	1 166	0,0	51 672	0,8
Paikallisliikenne ²	40 950	0,5	57 809	0,7	0	0,0	98 758	1,2
Ruoka- ja muut vähittäiskauppaostokset	200 499	3,2	162 451	2,6	4 952	0,1	367 902	5,8
Kahvila ja ravintola	610 491	9,1	419 075	6,2	32 762	0,5	1 062 328	15,8
Majoittuminen	1 592 577	23,7	988 844	14,7	38 892	0,6	2 620 313	39,0
Ohjelmapalvelut ³	112 668	1,4	86 863	1,1	19 549	0,2	219 081	2,7
Muut menot ⁴	201 766	2,5	202 495	2,5	8 214	0,1	412 475	5,1
Välittömät vaikutukset yhteensä	2 788 986	41	1 938 007	28	105 535	2	4 832 528	71
Välilliset vaikutukset	1 534 102	7	1 093 417	5	60 960	0	2 688 479	13
Kokonaisvaikutukset⁵	4 323 088	48	3 031 424	33	166 494	2	7 521 007	83

¹ Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset² Paikallismatkojen kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset³ Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin⁴ Muut menot, esim. kalastus-, metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat⁵ Tarkasteltaessa vaikutuksia kävijäsegmenteittäin, kokonaisvaikutukset vaihtelevat verrattuna segmenttoimattomaan aineistoon. Tämä johtuu käytettävissä olevien vastausten määrän vaihtelusta.**Taulukko 29.** Hossan kansallispuiston kävijöiden paikallistaloudelliset vaikutukset matkailijaryhmittäin vuonna 2017.

	Kotimaan matkailijat n = 319		Ulkomaaiset matkailijat n = 18		Lähialueen asukkaat n = 24		Yhteensä n = 361	
Menolaji	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyysvaikutus (htv)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyysvaikutus (htv)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyysvaikutus (htv)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyysvaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	49 799	0,8	403	0,0	1 644	0,0	51 846	0,8
Paikallisliikenne ²	90 438	1,1	7 802	0,1	1 612	0,0	99 852	1,3
Ruoka- ja muut vähittäiskauppaostokset	353 819	5,6	3 955	0,1	11 200	0,2	368 974	5,9
Kahvila ja ravintola	974 558	14,5	55 787	0,8	34 400	0,5	1 064 745	15,9
Majoittuminen	2 180 095	32,5	402 500	6,0	30 106	0,4	2 612 700	38,9
Ohjelmapalvelut ³	219 938	2,7	624	0,0	0	0,0	220 562	2,7
Muut menot ⁴	359 908	4,5	45 382	0,6	10 077	0,1	415 367	5,2
Välittömät vaikutukset yhteensä	4 228 555	62	516 453	8	89 040	1	4 834 048	71
Välilliset vaikutukset	2 370 982	11	269 509	1	50 281	0	2 690 771	13
Kokonaisvaikutukset⁵	6 599 537	73	785 962	9	139 321	2	7 524 819	84

¹ Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset² Paikallismatkojen kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset³ Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin⁴ Muut menot, esim. kalastus-, metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat⁵ Tarkasteltaessa vaikutuksia kävijäsegmenteittäin, kokonaisvaikutukset vaihtelevat verrattuna segmenttoimattomaan aineistoon. Tämä johtuu käytettävissä olevien vastausten määrän vaihtelusta.

Taulukko 30. Päiväkävijöiden ja majoittujien paikallistaloudelliset vaikutukset Hossan kansallispuistossa ja sen lähialueella vuonna 2017.

Menolaji	Päiväkävijät n = 53		Majoittujat n = 314		Yhteensä n = 367	
	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	4 428	0,1	47 153	0,7	51 581	0,8
Paikallisliikenne ²	15 349	0,2	78 485	1,0	93 834	1,2
Ruoka- ja muut vähit- täiskauppaostokset	26 874	0,4	338 999	5,4	365 873	5,8
Kahvila ja ravintola	95 054	1,4	960 384	14,3	1 055 438	15,7
Majoittuminen	201 954	3,0	2 402 544	35,8	2 604 498	38,8
Ohjelmapalvelut ³	19 954	0,2	194 479	2,4	214 433	2,7
Muut menot ⁴	41 738	0,5	368 100	4,6	409 838	5,1
Välittömät vaikutukset yhteensä	405 351	6	4 390 145	64	4 795 496	70
Välilliset vaikutukset	228 021	1	2 438 312	12	2 666 334	13
Kokonaisvaikutukset⁵	633 372	7	6 828 457	76	7 461 829	83

¹ Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

² Paikallismatkojen kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

³ Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

⁴ Muut menot, esim. kalastus-, metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

⁵ Tarkasteltaessa vaikutuksia kävijäsegmenteittäin, kokonaisvaikutukset vaihtelevat verrattuna segmenttoimatomaan aineistoon. Tämä johtuu käytettävissä olevien vastausten määrän vaihtelusta.

3.2.8 Kävijöiden kokemat terveys- ja hyvinvointivaikutukset

Kansallispuistoissa koettuja terveys- ja hyvinvointivaikutuksia on tutkittu Metsähallituksen kävijätutkimuksissa vuodesta 2013 lähtien. Tässä tutkimuksessa kävijöitä pyydettiin arvioimaan, missä määrin he olivat kokeneet tämänkertaisen käyntinsä Hossan kansallispuistossa vaikuttaneen yleiseen terveydentilaansa ja sosiaaliseen, psyykkiseen sekä fyysiseen hyvinvointiinsa. Sosiaalisen hyvinvoinnin lisääntymisen kuvattiin esimerkiksi edistävän työkykyä ja lujittavan ihmisuhteita. Psyykkisen hyvinvoinnin lisääntyminen taas kuvasi esimerkiksi tyytyväisyyttä elämään, mielialan kohentumista, palautumista henkisestä uupumuksesta ja uuden oppimista. Fyysisellä hyvinvoinnilla kuvattiin luontoaistimuksista nauttimista, fyysisen kunnon ylläpitoa, uusien taitojen omaksumista ja fyysistä hyvää oloa. Vastaaja pystyi vastaamaan väittämiin asteikolla 1–5 (1 = täysin eri mieltä, ... 5 = täysin samaa mieltä).

Suurin osa vastaajista oli vähintään jonkin verran samaa mieltä siitä, että heidän sosiaalinen, psyykinen ja fyysinen hyvinvointinsa lisääntyi Hossan kansallispuistossa käynnin aikana (taulukko 31). Psyykkisen hyvinvoinnin koettiin lisääntyneen eniten: 54 % vastaajista oli täysin samaa mieltä väitteen kanssa. Melkein samoissa luvuissa oli fyysisen hyvinvoinnin kasvu. Sosiaalinen hyvinvointi taas lisääntyi verrattain vähiten, ja 13 % vastaajista ei ollut samaa tai eri mieltä väitteen kanssa. Sosiaalinen hyvinvointi on voinut olla kaikista vaikeimmin hahmotettavissa etenkin yksin matkaajille. Kuitenkin 82 % vastaajista oli sitä mieltä, että heidän sosiaalinen hyvinvointinsa lisääntyi ainakin jonkin verran.

Taulukko 31. Kävijöiden kokemat terveys- ja hyvinvointivaikutukset Hossan kansallispuistossa käyntiinsä liittyen.

	Vastanneita		Arviointi, %					Keski-arvo	Keskihajonta
			täysin eri mieltä	jonkin verran eri mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jonkin verran samaa	täysin samaa mieltä		
Sosiaalinen hyvinvointini lisääntyi	384	97	2	3	13	36	46	4,20	0,93
Psyykkinen hyvinvointini lisääntyi	385	97	1	2	7	36	54	4,40	0,79
Fyysinen hyvinvointini lisääntyi	387	97	0	3	7	38	52	4,38	0,77
Yhteensä	387	97						4,33	0,84

Hyvinvoinnin lisääntymisen lisäksi kävijöitä pyydettiin arvioimaan Hossan kansallispuistossa kokemiansa terveys- ja hyvinvointivaikutusten arvo rahassa mitattuna. Kysymyksessä tarjottiin rahatarvoisiksi vertailukohdiksi erilaisia kaupallisia hyvinvointipalveluja ja -tuotteita (kuntosali-käynti 5 €, kylpyläkäynti 2,5 tuntia 20 €, hieronta 60 min 50 €, hemmottelupäivä kylpylässä erilaisilla hoidoilla 200 €), kulttuuripalveluita (elokuviissa käynti 12 €, konsertti 100 €) tai matkoja (kotimaan matka 500 €, ulkomaan matka 3 000 €). Vastaajilla oli mahdollisuus kirjoittaa valitsemansa summa avoimeen kirjoitustilaan.

Vastausten keskiarvoksi saatiin noin 450 euroa (taulukko 32). Vastaukset vaihtelivat kuitenkin paljon, ja arvoja nimettiin välillä 0–7 200 euroa. Tämän takia on mielekkäämpää tarkastella mediaania. Hossan kansallispuiston terveys- ja hyvinvointivaikutusten rahallisen arvon mediaani oli 200 €, eli puolet vastaajista arvotti kokemuksensa terveys- ja hyvinvointivaikutukset tätä alhaisemmiksi ja puolet tätä korkeammiksi. Huomionarvoista on, että kysymyksen vastausprosentti on vain 83. Moni kokikin kysymyksen vaikeaksi vastata, ja siihen kirjattiin myös sanallisia arvoja, kuten ettei hyvinvointivaikutusten arvoa voi mitata rahassa.

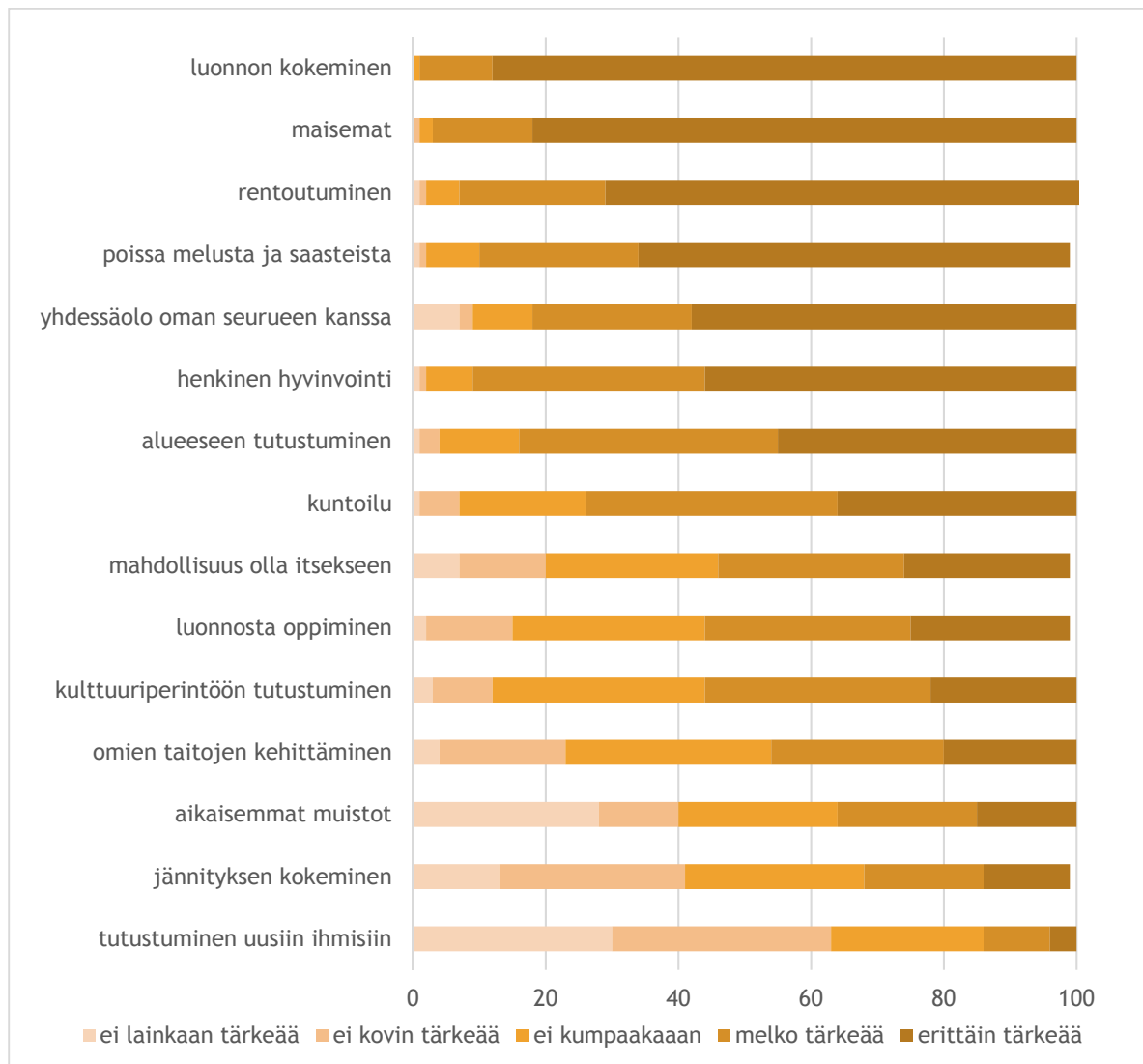
Taulukko 32. Hossan kansallispuiston koettujen terveys- ja hyvinvointivaikutusten rahallinen arvo.

Vastanneita		Keskiarvo, euroa	Keskihaj.	Prosenttipisteet				
n	%			Min	25%	Med	75%	Max
333	83	450,37	806,49	0	100	200	500	7 200

3.3 Kävijättyytyväisyys

3.3.1 Käynnin tarkoitus

Hossan kansallispuiston kävijälle luonnon kokeminen oli tärkein syy vieraillla alueella (kuva 10). Jopa 99 % vastaajista nimesi sen joko erittäin tai melko tärkeäksi. Seuraavaksi tärkeimmäksi nousivat maisemat ja rentoutuminen. Myös henkinen hyvinvointi, mahdollisuus olla poissa melusta ja saasteista ja alueeseen tutustuminen olivat vastaajille tärkeitä heidän käyntinsä aikana. Vastaajat eivät juurikaan saapuneet Hossalle tutustumaan uusiin ihmisiin, hakemaan jännitystä tai aikaisempien muistojen takia.

Kuva 13. Vastanneiden syyt Hossan kansallispuistossa vierailuun.

3.3.2 Kävijöiden mielipiteet alueesta, palveluista ja ympäristön laadusta

Tutkimukseen osallistuneita pyydettiin arvioimaan vierailullaan käyttämiensä palveluiden, rakenteiden ja ympäristön laatua asteikolla 1–5, jossa 1 = erittäin huono, ... 5 = erittäin hyvä. Eniten vastaajat olivat hyödyntäneet tiestöä (95 % vastanneista), reittien opastetauluja (94 %) ja pysäköintipaikkoja (93 %). Vähimmälle käytölle jäivät rantautumispaikat (17 %), vuokra- ja varaustuvat (18 %) sekä Metsähallituksen palvelut Hossan sosiaalisessa mediassa (29 %).

Yleisesti ottaen palveluiden laatuun oltiin tyytyväisiä: hieman yli puolet palveluista sai keskiarvoksi 4,0 tai enemmän (taulukko 33). Vastaajat olivat tyytyväisimpiä Hossan kansallispuiston yleiseen siisteyteen: 93 % vastaajista piti yleistä siisteyttä joko erittäin tai melko hyvänä (keskiarvo 4,5). Myös tulentekopaikkoihin ja laavuihin sekä polttopuihin oltiin hyvin tyytyväisiä (keskiarvo 4,4).

Vastaajat olivat tyytymättömiä puiston ja lähialueen tiestöön: 23 % piti tiestöä joko erittäin tai melko huonona. Syynä voivat olla esimerkiksi Julma-Ölkylle vievän tien kunnostustyöt tai mahdollisesti Muikkupuron ja Lihapyörteen parkkipaikoille vievien sorateiden kunto. Reilu kymmenes vastaajista (11–12 %) koki reittien opastaulut ja polkuviitoitukset erittäin tai melko huonoiksi. Voi olla, että uudet rautaiset opasteet olivat vaikeasti luettavissa kaukaa tai harmaalla säällä. Myös jätehuollon toteutuksessa ja ohjauksessa koettiin puutteita: 11 % koki sen erittäin tai melko huonoksi ja 19 % keskinkertaiseksi.

Taulukko 33. Mielipiteet Hossan kansallispuiston palveluiden laadusta.

Palvelu tai ympäristötekijä	Käyttänyt ja arvioinut		Arviointi, %					Keski-arvo	Ei käyttänyt n
	n	%	erittäin huono	melko huono	keskin-kertainen	melko hyvä	erittäin hyvä		
Pysäköintipaikat	368	93	1	2	14	42	42	4,2	23
Tiestö	377	95	5	18	27	34	16	3,4	16
Reittien opastetaulut	372	94	2	9	19	44	27	3,8	16
Polku- ja/tai latureitistö	355	89	0	5	11	51	33	4,1	29
Polku- ja/tai latuviitoitukset	350	88	3	9	18	43	27	3,8	26
Tulentekopaikat ja laavut	342	86	1	1	7	41	51	4,4	46
Polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla	316	80	0	1	10	34	55	4,4	72
Yleisökäymälät	323	81	1	7	17	42	34	4,0	69
Jätehuollon toteutus ja ohjaus	294	74	4	7	19	42	27	3,8	85
Erityistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljettavuus, turvallisuus, opasteet yms.)	295	74	1	7	20	48	24	3,9	85
Auto- tai päivätuvat	171	43	1	4	16	41	39	4,1	211
Vuokra- tai varaustuvat	71	18	3	6	30	41	21	3,7	306
Metsähallituksen aluetta koskevat www-sivut	229	58	0	4	21	54	20	3,9	154
Luontokeskuksen palvelut	296	75	0	3	13	49	35	4,1	89
Rantautumispaikat	68	17	0	4	24	47	25	3,9	302
Metsähallituksen alueen palvelut sosiaalisessa mediassa	116	29	0	4	26	51	19	3,8	261
Yrittäjien tuottamat palvelut (esim. kahvilat ja ohjelmapalvelut)	213	54	1	4	30	48	16	3,7	167
Reittien ja rakenteiden turvallisuus	371	93	1	3	16	50	31	4,1	16
Yleinen turvallisuus	372	94	0	1	10	50	39	4,3	12
Yleinen siisteys	389	98	0	0	6	39	54	4,5	1
Kulttuuriperintökohteet	239	60	1	2	17	48	32	4,1	116
Esteettömät palvelut	140	35	0	5	18	46	31	4,0	225
Vastanneita yhteensä	397								

3.3.3 Kävijöiden odotusten toteutuminen

Kävijöitä pyydettiin arvioimaan odotustensa täyttymistä asteikolla yhdestä viiteen (1 = toteutui erittäin huonosti, ... 5 = toteutui erittäin hyvin) eri osa-alueilla. Vastaajien odotukset toteutuivat pääosin hyvin (taulukko 34). Kaikkein parhaiten odotukset täytti luonnonympäristö, jonka arvostajien keskiarvo oli 4,72. Ainoastaan yrittäjien tuottamien palveluiden odotusten toteutumisen keskiarvo oli alle 4. Vastaajista 36 % ilmoitti odotustensa toteutuneen vain keskinkertaisesti tällä osa-alueella.

Taulukko 34. Vastanneiden ennako-odotusten täytyminen Hossan kansallispuistossa. Arviointi: 1 = erittäin huonosti, ... 5 = erittäin hyvin.

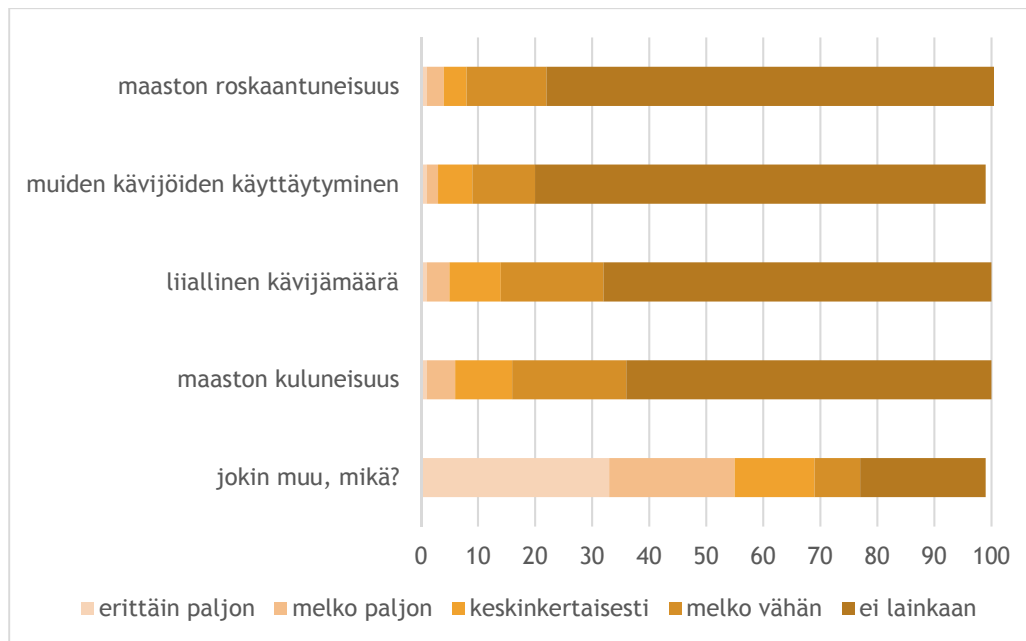
Odotukset	Vastanneita		Arviointi, %					Keski-arvo	Keski-hajonta
			erittäin huonosti	melko huonosti	keskin-kertaisesti	melko hyvin	erittäin hyvin		
	n	%							
Luonnonympäristö	387	99	0	0	3	22	75	4,72	0,52
Harrastusmahdollisuudet	372	96	0	1	16	33	50	4,31	0,80
Reitit ja rakenteet	387	99	1	1	7	43	48	4,38	0,70
Kulttuuriympäristö	359	92	0	4	22	39	35	4,04	0,87
Käynti luontokeskuksessa	352	90	1	3	14	43	39	4,15	0,85
Yrittäjien tuottamat palvelut	321	83	2	4	36	37	21	3,70	0,91
Yhteensä	389								

3.3.4 Vastanneiden käyntiä häirinneet tekijät

Vastaajia pyydettiin arvioimaan, oliko jokin tekijä häirinnyt heidän vierailuaan Hossan kansallispuistossa. Mieli pidettävä kysyttiin maaston kuluneisuudesta ja roskaantuneisuudesta, liiallisesta kävijämäärästä ja muiden kävijöiden käyttäytymisestä. Näiden lisäksi oli mahdollista ilmoittaa ja arvioida käyntiä häirinneitä muita tekijöitä. Arviointi suoritettiin asteikolla yhdestä viiteen (1 = häiritsi erittäin paljon, ... 5 = ei häirinnyt lainkaan).

Pääsääntöisesti vastaajat eivät kokeneet häiriötekijöitä käyntinsä aikana (kuva 14). Maaston roskaantuneisuus sekä muiden kävijöiden käyttäytyminen oli häirinnyt vastaajia kaikista vähiten: 79 %:a kävijöistä se ei ollut häirinnyt yhtään. Maaston kuluneisuus taas oli häirinnyt erittäin tai melko paljon 6 %:a vastaajista. Joka kymmenes oli häiriintynyt siitä keskinkertaisesti.

Vastaajista 36 oli nimennyt vielä jonkin tarkemman häiriötekijän käynnillään. Heitä olivat häirinneet eniten huonokuntoinen tiestö, huonot opasteet tai reittiviitat sekä hyönteiset (taulukko 35). Muita häirinneitä tekijöitä olivat esimerkiksi autiotupien puutteellinen varustus, moottorikelkailu sekä huonokuntoinen reitti.

Kuva 14. Vastanneita häirinneet tekijät Hossan kansallispuistossa.

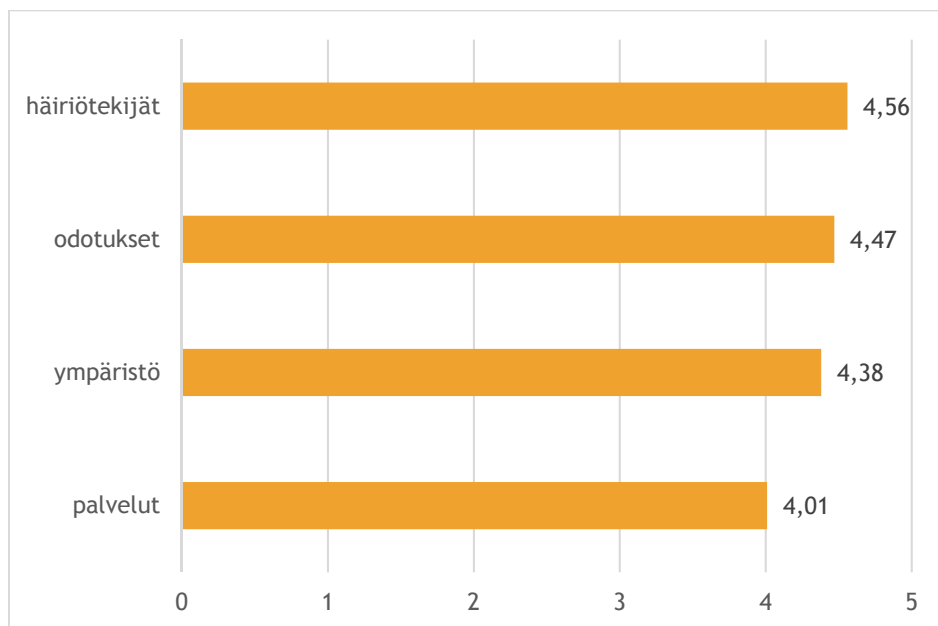
Taulukko 35. Muut vastanneita häirinneet tekijät.

Häiriö, muu	Kpl
Huonokuntainen tie	6
Hyönteiset	3
Huono opaste/reittiviitta	3
Autiotuvan puutteellinen varustus (esim. ei sauna)	2
Moottorikelkkailu	2
Märkä/huonokuntainen reitti	2
Kalattomuus	1
Keskeneräisyys	1
Irrallaan olevat koirat	1
Sää	1
Uusien rakenteiden poikkeava tyyli	1
Yleisökäymälöiden siisteys	1
Veneiden kunto	1
WC-paperin puuttuminen käymälöissä	1

3.3.5 Kävijätyytyväisyysindeksi

Hossan kansallispuiston valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi oli 4,22. Arvosana 5 tarkoittaa erittäin hyvää ja arvosana 1 erittäin huonoa. Indeksillä on käyttökelppoisuus valtakunnallisissa vertailuissa ja kuvaa karkealla tasolla kävijöiden yleistä tyytyväisyyttä heidän kyseiseen käyntiinsä kansallispuistossa. Kävijätyytyväisyysindeksi on laskettu seuraavien osatekijöiden keskiarvona: mielipiteet palveluista ja ympäristön laadusta, ennako-odotusten toteutuminen ja käyntiä häirinneet tekijät.

Hossan kansallispuisto sai kaikista kävijätyytyväisyyden osatekijöistä yli 4:n keskiarvon (kuva 15). Tyytyväisyys palveluihin oli kuitenkin alhaisempaa muihin osatekijöihin verrattuna.

Kuva 15. Kävijätyytyväisyyden osatekijöiden keskiarvot ja kävijätyytyväisyysindeksi Hossan kansallispuistossa. Arviointi: 1 = erittäin huono, ... 5 = erittäin hyvä.

3.4 Aluekohtaiset kysymykset

3.4.1 Uusien palveluiden tarpeellisuus

Kävijöiltä kysyttiin, tarvitsisivatko he jotain seuraavista palveluista Hossan kansallispuistossa. Luku 5 merkitsi erittäin tarpeellista ja luku 1 erittäin tarpeetonta palvelua. Palveluiden tarve on esitetty taulukossa 36.

Tarpeellisimmaksi palveluksi nimettiin paikallisten tuotteiden ja ruuan myyntipiste, joka sai keskiarvoksi 3,6. Seuraavaksi tarpeellisimpana nähtiin ruokakaupat ja majoituspalvelut. Vähiten tarpeelliseksi koettiin rantautumispaikat sekä yrittäjien tuottaminen palveluiden lisääminen, mutta nekin saivat keskiarvoksi 2,8, eli ne nähtiin kuitenkin keskiverron tarpeellisina.

Taulukko 36. Kävijöiden mielipide eri palveluiden tarpeellisuudesta Hossan kansallispuistossa.

Lisäpalvelu	Vastanneita		Arviointi, %					Keskiarvo	Keskihajonta
			erittäin tarpeeton	melko tarpeeton	keskin-kertainen tarve	melko tarpeellinen	erittäin tarpeellinen		
Maasto-opastus mobiili-sovelluksella	364	96	22	11	24	24	20	3,10	1,42
Rantautumispaikat	325	86	21	14	39	16	11	2,80	1,24
Enemmän yrittäjien tuottamia palveluita	353	93	20	18	33	18	10	2,80	1,25
Enemmän tietoa alueen historiasta ja kulttuuri-perinnöstä	356	94	6	13	33	34	13	3,30	1,07
Paikallisten tuotteiden ja ruuan myyntipiste	366	96	8	8	25	36	22	3,60	1,17
Välinevuokraus	351	92	11	10	36	28	16	3,30	1,16
Ruokapaikat/kahvilat	365	96	8	11	28	35	18	3,40	1,15
Ruokakaupat	363	96	9	11	24	34	22	3,50	1,20
Majoituspalvelut	357	94	9	12	27	28	24	3,50	1,23
Muu	8	2	12	0	25	0	62	4,00	1,51
Vastanneita yhteensä	380								

3.5 Vapaamuotoiset ajatukset

Vastaajilla oli mahdollisuus jättää vapaamuotoista palautetta lomakkeen loppuun. Vapaamuotoisia palautteita saatiin 121 kpl, eli n. 30 % vastaajista jätti palautetta. Palautteet löytyvät liitteestä 5. Palautetta annettiin monipuolisesti, ja niissä kerrottiin sekä risuja että ruusuja. Muun muassa Hossan kauniita maisemia keuhuttiin useassa palautteessa.

Jonkin verran palautetta saivat Julma-Ölkyn tien huono kunto sekä opasteiden sekavuus tai puuttuminen sekä reiteillä että parkkipaikoille ajettaessa. Myöskin maastossa olevien opasteiden värien ja kartassa olevien reittivärien eroavuus oli monesta hankalaa. Ylipäänsä kartoista olisi toivottu selkeämpiä esimerkiksi niin, että eri aktiviteetit olisi eroteltu eri karttoihin ja kaikki parkkipaikat olisi merkitty selvästi. Muutamat toivoivat lisää taukopaikkoja, niin autiotupia, päivätupia kuin nuotiopaikkoja.

4 Tulosten tarkastelu

4.1 Yhteenveto

Hossan kansallispuisto perustettiin vuonna 2017 juhlistamaan Suomi 100 -juhlavuotta. Kansallispuisto luotiin Hossan retkeilyalueen tilalle, ja siihen lisättiin muun muassa kanjonijärvi Julma-Ölky. Puisto sijaitsee Suomussalmen ja Taivalkosken kuntien sekä Kuusamon kaupungin alueella. Kävijätutkimus toteutettiin uudessa puistossa kesällä 2017 ja kevättalvella 2018, ja vastauksia saatiin 397 kappaletta. Talvikauden keruuosuus on vain 40 lomaketta, joten tutkimuksessa ei keskitytä talvi- ja kesäkauden kävijöiden vertailuun. Talvikauden vähäinen edustus voi vaikuttaa myös esimerkiksi harrastettuihin aktiviteetteihin.

Kävijätutkimukseen vastanneista 62 % oli naisia ja 38 % miehiä. Suurin kävijäryhmä muodostui 55–64-vuotiaista, ja vastaajilla oli yleisimmin korkeakoulututkinto. Kotimaisia kävijöitä oli 87 % vastanneista, ja heistä pääosa tuli Oulusta (12 %). Vastaajat liikkuvat alueella yleisimmin puolisonsa kanssa, ja 58 %:lle heistä puisto oli tärkein käyntikohde matkan aikana.

Valtaosa kävijöistä harrasti käynnillään kävelyä (71 %), retkeilyä ja luonnon tarkkailua (64 %). Tärkein aktiviteetti oli retkeily (44 %). Tämä heijastui myös liikkumistavassa: 87 % vastaajista liikkui alueella patikoiden, ja puolet vastaajista liikkui käyntinsä aikana vähintään 15 km. Vastaajista 68 % ilmoitti vierailleensa tai aikovansa vierailla Julma-Ölkylä, ja melkein yhtä suosittu oli myös Värrikallio.

Tutkimukseen osallistuneista 71 % yöpyi alueella, ja vierailu kesti tyypillisimmin kolme vuorokautta. Matkailijoiden osuus vastaajista oli noin 81 %, ja heistä 91 % yöpyi kansallispuistossa. Heidän keskimääräinen päiväkäyntinsä puistossa kesti noin viisi ja puoli tuntia. Puistossa tai sen lähialueella yöpyneet taas viipyivät keskimäärin neljä vuorokautta. Voi olla, että osa vastaajista on ilmoittanut yöpyvänsä alueella, vaikka on yöpynyt esimerkiksi aivan kansallispuiston kupeessa sijaitsevalla leirintäalueella.

Kansallispuistossa yövyttiin pääosin omassa majoitteessa (126 vastaajaa). Seuraavaksi suosituin yöpymiskohde oli autiotupa (72 vastaajaa). Lähialueella taas yövyttiin eniten vuokramökissä (72 vastaajaa) ja asuntoautossa tai -vaunussa (52 vastaajaa). Puiston uutuuden vuoksi jopa 60 % vieraili alueella ensimmäistä kertaa (kysymyksessä otettiin huomioon myös kansallispuistoa edeltänyt retkeilyalue). Alueella aikaisemmin vierailleet olivat käyneet retkeilyalueella ensimmäisen kerran jo noin 20 vuotta sitten.

Vain 10 % vastanneista tavoitettiin puistosta talviaikaan. Kesäkuukausina suosituin kuukausi oli heinäkuu, sillä lähes puolet koko vastaajakunnasta tavoitettiin puistosta tällöin. Puistoon saavuttiin pääosin henkilöautolla.

Hossan kansallispuiston kävijöiden paikallistaloudelliset vaikutukset olivat vuonna 2017 kokonaisuudessaan noin 7 422 000 euroa ja työllisyysvaikutukset noin 82 henkilötyövuotta. Keskimäärin yhden käynnin aikana kulutettiin 65 euroa. Eniten rahaa käyttivät ulkomaiset majoittujat ja vähiten lähialueen päiväkävijät. Määrällisesti eniten rahaa käytettiin majoituspalveluihin, ja niistä muodostui myös eniten tulo- ja työllisyysvaikutuksia.

Suurin osa kävijöistä (82–90 %) oli samaa mieltä siitä, että heidän sosiaalinen, psyykinen ja fyysinen hyvinvointinsa oli lisääntynyt Hossan kansallispuistossa käynnin aikana ainakin jonkin

verran. Vastaukset puistossa käynnin terveys- ja hyvinvointivaikutuksien rahallisesta arvosta vaihtelivat suuresti. Vastausten keskiarvo oli 450,37 euroa, ja ainakin puolet vastaajista koki käyntinsä terveys- ja hyvinvointivaikutusten olevan vähintään 200 euron arvoista.

Tärkeintä Hossan kansallispuistossa vierailussa oli luonnon kokeminen sekä maisemat ja rentoutuminen. Yleisesti ottaen vastaajat olivat tyytyväisiä puiston ja lähialueen palveluihin. Eniten tyytymättömyyttä aiheuttivat puiston ja lähialueen tiestö, reittien opastetaulut ja polkuviitoitukset sekä jätehuollon toteutus ja sen ohjaaminen.

Vastaajien odotukset muun muassa luonnonympäristön, harrastusmahdollisuuksien sekä reittien ja rakenteiden suhteen toteutuivat hyvin. Noin kolmannes vastanneista koki yrittäjien tuottamat palvelut vain keskinkertaisiksi. Vastaajat eivät juurikaan kokeneet häiritseviä tekijöitä käyntinsä aikana. Hossan kansallispuiston valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi oli 4,25 asteikolla 1–5, jossa 1 tarkoittaa erittäin huonoa ja 5 erittäin hyvää.

Aluekohtaisessa kysymyksessä kysyttiin, tarvitsisivatko kävijät jotain kysymyksissä mainituista palveluista Hossan kansallispuistossa. Tarpeellisimmaksi palveluksi nimettiin paikallisten tuotteiden ja ruuan myyntipiste ja seuraavaksi tarpeellisimmiksi ruokakaupat sekä majoituspalvelut.

Vapaamuotoinen palaute keräsi kehuja Hossan kauniista maisemista. Julma-Ölkyn tien huono kunto sekä opasteiden sekavuus ja puuttuminen sekä reiteillä että parkkipaikoille ajettaessa herätti närää. Myös maastossa olevien opasteiden värien ja kartassa olevien reittivärien eroavuus oli monesta hankalaa. Ylipäänsä kartoista olisi toivottu selkeämpiä.

4.2 Vertailu aiempiin tutkimuksiin

Tämän kävijätutkimuksen tuloksia vertaillaan edelliseen Hossan retkeilyalueella tehtyyn kävijätutkimukseen vuosilta 2011–2012 (Seppänen 2012). Vertailun tarkoituksena on selvittää muutoksia kävijäryhmissä, kävijöiden puistokäyttäytymisessä, palvelutyytyväisyydessä ja rahankäytössä sekä paikallistaloudellisissa vaikutuksissa. Merkittävimmät muutokset on korostettu **lihavoimalla**. Vertailuja tehtäessä on käytetty kuvailevia tunnuslukuja, kuten prosenttiyksikköjä. Vertailussa ei ole käytetty hyväksi tilastollisia testejä tai p-arvoa, joiden avulla voitaisiin tarkastella muutosten tilastollista merkitsevyyttä.

Vuosien 2011–2012 kävijätutkimuksessa lomakkeita kerättiin 373 kpl ja vuosien 2017–2018 tutkimuksessa taas 397 kpl, joten kävijätutkimusaineistot ovat tarpeeksi samansuuruiset, jotta mielekäs vertailu onnistuu. Paikallistaloudellisten vaikutusten vertailu ei kuitenkaan toimi yhteen, sillä laskentajärjestelmän kertoimia on muokattu sitten vuoden 2012. Alueen kävijämäärä myös kaksinkertaistui retkeilyalueen muututtua kansallispuistoksi, mikä sekin vaikuttaa lukemiin.

Vuosina 2011–2012 Hossan retkeilyalueen kävijätutkimus tavoitti hieman enemmän miehiä kuin naisia, kun taas vuosina 2017–2018 vastaajakunnassa oli lähes kaksi kolmannesta naisia. Keski-ikä oli kuitenkin suunnilleen sama: vuosina 2011–2012 49 vuotta ja vuosina 2017–2018 47 vuotta. Tämänkertaisessa tutkimuksessa suurin kävijäryhmä koostui 55–64-vuotiaista, kun se edellisessä tutkimuksessa oli ollut 45–54-vuotiaat. **Vuosien 2011–2012 kävijätutkimukseen vastanneista kolmannes oli käynyt opistotasaisen koulutuksen ja kolmannes joko alemman tai ylemmän korkeakoulututkinnon, kun taas vuosina 2017–2018 valtaosa vastaajista (58 %) oli suorittanut alemman tai ylemmän korkeakoulututkinnon.** Molemmissa tutkimuksissa valtaosa vastaajista oli kotimaan matkailijoita ja suurin osa heistä, n. 10 %, tuli Oulusta.

Molemmissa tutkimuksissa vastaajan tyypillinen seurue koostui omasta puolisoista. Noin joka viides oli retkellä ystävien kanssa molemmissa tutkimuksissa. Hossa oli molemmilla kerroilla tärkein matkakohde noin kuudelle kymmenestä vastaajasta.

Kävely, retkeily ja luonnon tarkkailu olivat tärkeimmät aktiviteetit molemmilla tutkimuskerroilla. Myös eväretkeily ja luontokeskuksessa käynti oli suosittua. Kalastus oli suositumpaa vuosina 2011–2012 kuin vuosina 2017–2018, mutta tämä voi johtua siitä, että kalastukseen ja kalastajiin keskityttiin enemmän vuosina 2011–2012. Vaikka Hossan kansallispuistoon suunniteltiin useita erityisesti pyöräilyyn tarkoitettuja reittejä, se ei juuri lisännyt pyöräilijöiden määrää vastaajakunnassa: vuosina 2011–2012 hieman alta kymmenys vastaajista harrasti pyöräilyä, kun vuosina 2017–2018 vastaava luku oli noin 14 %. Huomionarvoista kuitenkin on, että vuosina 2011–2012 miehet ilmoittivat tärkeimmäksi harrastukseensa kalastuksen (33 %) tai retkeilyn (22 %), kun vuosina 2017–2018 tärkein harrastus oli joko retkeily (35 %) tai pyöräily (11 %).

Molemmissa tutkimuksissa vastaajien käynnin tarkoituksena oli luonnon kokeminen, maisemat sekä rentoutuminen. Palveluihin oltiin molemmissa tutkimuksissa pääasiassa tyytyväisiä, mutta **vuosien 2017–2018 tutkimuksessa oltiin yhtä tyytymättömiä jätehuollon toteutukseen ja ohjeistukseen vuosien 2011–2012 tutkimuksen tapaan**. Vastaajien odotukset olivat toteutuneet molemmissa tutkimuksissa hyvin eivätkä kummankaan tutkimuksen vastaajat juurikaan kokeneet häiriötekijöitä käynnillään.

Vuosina 2011–2012 jopa 87 % vastaajista ilmoitti käyntikohteekseen luontokeskuksen, kun vuosina 2017–2018 vastaava prosenttiluku oli 66 %. Merkittävää on, että **tämänkertaiseen tutkimukseen osallistuneista jopa 68 % ilmoitti käyntikohteekseen Julma-Ölkyn, kun edellisessä tutkimuksessa siellä vieraili tai aikoi vierailla vain 30 %**. Värikallio oli tässä tutkimuksessa lähes yhtä suosittu, kun se edellisessä tutkimuksessa oli suositumpi käyntikohde (40 % vastanneista) kuin Julma-Ölkky. Erot voivat ainakin osittain johtua siitä, että edellisessä tutkimuksessa suurin osa vastauksista saatiin luontokeskukselta (46 %) ja Karhunkainalon leirintäalueelta (19 %), kun taas tässä tutkimuksessa valtaosa vastauksista saatiin Julma-Ölkyltä (21 %) tai Lihapyörteeltä (21 %) keruupaikkojen erilaisen painottumisen takia.

Molemmissa tutkimuksissa valtaosa kävijöistä (v. 2011–2012 84 %, v. 2017–2018 71 %) yöpyi tutkimusalueella ja viipymä kesti tyypillisimmin kolme vuorokautta. Päiväkäynti kesti molemmissa noin viisi tuntia. Matkailijoita oli vuosien 2011–2012 tutkimuksessa 75 %, ja heistä 95 % yöpyi retkeilyalueella tai sen lähialueella. Tämänkertaisessa tutkimuksessa matkailijoita oli 81 % vastaajista, ja heistä 91 % yöpyi kansallispuistossa tai sen lähialueella. Molemmissa tutkimuksissa matkailijoiden viipymä oli noin neljä vuorokautta.

Vuosina 2011–2012 matkailijat yöpyivät retkeilyalueella yleisimmin asuntoautossa tai -vaunussa (44 %), sillä Karhunkainalon leirintäalue kuului retkeilyalueeseen. Vuosina 2017–2018 kansallispuistossa yövyttiin useimmiten omassa majoitteessa (46 % vastanneista). Molemmissa tutkimuksissa tutkimusalueen lähialueella yleisin majoitusmuoto oli vuokramökki. Tämänkertaisessa tutkimuksessa noin 35 % vastaajista ilmoitti yöpyneensä leirintäalueella tai asuntoautossa tai -vaunussa lähialueella yöpyessään.

Vuosien 2017–2018 kävijätutkimuksen vastaajista noin kaksi kolmannesta oli alueella ensimmäistä kertaa, kun vuosina 2011–2012 vastaava luku oli reilu kolmannes. Molemmissa tutkimuksissa alueella aiemmin käyneet olivat vierailleet alueella noin yhdeksän kertaa viiden edellisen vuoden aikana. Kesäaika oli molemmissa tutkimuksissa suosituin ajankohta vierailla Hossassa, vaikkakin vuosina 2017–2018 jopa 47 % vastaajista tavoitettiin heinäkuussa vuosien 2011–2012

24 prosenttiin verrattuna. Puistoalueelle saavuttiin kummassakin tutkimuksessa joko henkilöautolla tai matkailuajoneuvolla.

Vastaajien tuottamat paikallistaloudelliset vaikutukset kolminkertaistuivat vuosien 2017–2018 kävijätutkimuksessa vuosien 2011–2012 kävijätutkimukseen verrattuna (v. 2011–2012 kokonaisvaikutus 2 339 000 € ja työllisyysvaikutus 31 henkilötyövuotta (htv), v. 2017–2018 kokonaisvaikutus 7 422 000 € ja työllisyysvaikutus 82 htv). Tähän vaikutti merkittävästi ainakin kansallispuiston yli tuplaantunut kävijämäärä retkeilyalueeseen verrattuna. **Kävijöiden keskimääräinen kulutus käyntinsä aikana oli myös kasvanut 38 %:** v. 2011–2012 keskimääräinen kulutus oli 47 euroa ja v. 2017–2018 65 €.

Vuosina 2017–2018 kysyttiin ensimmäistä kertaa kävijöiden puistossa käyntinsä aikana liikkumaa matkaa sekä heidän kokemiaan terveys- ja hyvinvointivaikutuksia. Näitä kysymyksiä ei ollut vuosien 2011–2012 tutkimuksessa eikä vastauksia siten voida vertailla keskenään. Sen sijaan Hossasta saatuja tuloksia voidaan verrata Oulangan (Puska 2015), Syötteen (Veteläinen 2016) ja Rokuan (Veteläinen 2018) kansallispuistojen kävijätutkimusten tuloksiin, sillä tutkimukset ovat verrattain uusia ja alueet sijaitsevat maantieteellisesti lähimpänä Hossaa.

Hossan ja Oulangan kansallispuistojen kävijät arvioivat kokeneensa käyntinsä aikana suunnilleen yhtä paljon sosiaalisia, psyykkisiä ja fyysisiä terveys- ja hyvinvointivaikutuksia (keskiarvo 4,33), mutta Rokuan ja Syötteen kansallispuistoissa kävijöiden keskiarvot olivat hieman korkeammat (Rokua 4,43, Syöte 4,41). Kävijöiden nimeämä rahallinen arvio heidän kokemistaan terveys- ja hyvinvointivaikutuksista oli suurin Hossan ja Syötteen kansallispuistossa (mediaani 200 €) ja pienin Rokuan kansallispuistossa (100 €). Oulangan kansallispuistossa luku oli 150 euroa. Eroihin terveys- ja hyvinvointivaikutusten rahallisessa arvossa on voinut vaikuttaa esimerkiksi se, että Syötteen ja Oulangan kävijät viipyivät puistojen lähialueilla keskimäärin 5,5 vuorokautta, Hossan kävijät 4 vuorokautta ja Rokuan kävijät keskimäärin 2,2 vuorokautta.

Lähteet

- Erkkonen, J. & Seppänen, S. 2002: Hossa – Kävijätutkimus 2001. – Metsähallituksen arkisto, Vantaa. 22 s.
- Kajala, L., Almik, A., Dahl, R., Dikšaitė, L., Erkkonen, J., Fredman, P., Jensen, F., Søndergaard, Karoles, K., Sievänen, T., Skov-Petersen, H., Vistad, O. I. & Wallsten, P. 2009: Kävijäseuranta luontoalueilla – Pohjoismaiden ja Baltian maiden kokemuksiin perustuva opas. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 116. 144 s.
- Metsähallitus 2006: Hossan retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelma. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 12. 58 s.
- Metsähallitus 2019: Hossan kansallispuisto. – Luontoon.fi-verkkopalvelu, Metsähallitus, Vantaa. <www.luontoon.fi/hossa>.
- Puska, E-M. 2015: Oulangan kansallispuiston kävijätutkimus 2014. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 210. 76 s.
- Seppänen, S. 2008: Hossan retkeilyalueen kävijätutkimus 2007. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 111. 73 s.
- Seppänen, S. 2012: Hossan retkeilyalueen kävijätutkimus 2011–2012. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 173. 64 s.
- Suomussalmen matkailutoimisto 2019: Hossa. – Hossa.fi-verkkosivusto. – Suomussalmen matkailutoimisto, <hossa.fi>.
- Vatanen, E. & Kajala, L. 2015: Kansallispuistojen, retkeilyalueiden ja muiden luontomatkailullisesti arvokkaiden suojelukohteiden paikallistaloudellisten vaikutusten arviointimenetelmän kertomien päivitys 2014. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 213. 28 s.
- Veteläinen, T. 2016: Syötteen kansallispuiston kävijätutkimus 2015. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 221. 74 s.
- Veteläinen, T. 2018: Rokuan kansallispuiston ja luonnonsuojelualueiden kävijätutkimus 2017. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 235. 70 s.

Hossan kansallispuiston kävijätutkimuksen 2017–2018 otantakehikko

Otantakehikko, lumeton aika

Paikka	Kohderyhmä	Havaintoja (tavoite)	Keruupäiviä
Julma-Ölkky, P-paikka (JÖ)	päiväkävijät, melojat, liikuntaesteiset (veneretkeilijät)		8
Lihapyörre, laavu (LP)	päiväkävijät, melojat, yöpyjät, liikuntaesteiset		8
Hakokoski, laavu (HA)	päiväkävijät, melojat, yöpyjät		7
Muikkupuro, laavu (MU)	päiväkävijät, melojat, pyöräilijät, yöpyjät, liikuntaesteiset		6
Lipposensalmi, laavu (LI)	kalastajat, pyöräilijät, päiväkävijät, yöpyjät		4
Kylmäpiste; Kukkuri, autiotupa (KU)	kalastajat, melojat, päiväkävijät, yöpyjät	20	
Kylmäpiste; Ala-Valkeinen, autiotupa (AV)	kalastajat, melojat, päiväkävijät, yöpyjät	20	
Yhteensä		min. 300	33

Otantakehikko, talviaika

Paikka	Kohderyhmä	Havaintoja (tavoite)	Keruupäiviä
Hakokoski, laavu (HA)	hiihtäjät, lumikenkäilijät, kalastajat		3
Muikkupuro, laavu (MU)	hiihtäjät, lumikenkäilijät, kalastajat		3
Värikallio, laavu (VÄ)	hiihtäjät, lumikenkäilijät, pyöräilijät, kalastajat		3
Luontokeskus (LU)	päiväkävijät, kaikki ryhmät		3
Kylmäpiste; Ala-Valkeinen, autiotupa (AV)	hiihtäjät, lumikenkäilijät, kalastajat	10	
Kylmäpiste; Puukkojärvi, autiotupa (PU)	hiihtäjät, lumikenkäilijät, kalastajat	10	
Kylmäpiste; Iso-Valkeinen, Peurapirtti ja Hirvastupa (ISO)	ranskalaiset koiravaljakkoryhmät	20	
Yhteensä		100	

Aineiston keruuaikataulu ja sen toteutuminen Hossan kansallispuistossa 2017-2018

JÖ= Julma-Ölkky, P-paikka

LP= Lihapyörre, laavu

HA= Hakokoski, laavu

MU= Muikkupuro, laavu

LI= Lipposensalmi, laavu

Ap= klo 10-15

Ip= klo 15-20

Heinäkuu 2017...

<i>päivä</i>	su 2.7.	ma 3.7.	ti 4.7.	ti 11.7.	su 16.7.	ma 17.7.	to 20.7.	pe 21.7.	su 23.7.
<i>paikka</i>	JÖ	HA	JÖ	MU	LP	LI	MU	HA	JÖ, MU
<i>hlö</i>	AH	AH	SS	SS	SS	DS	DS	DS	DS, DS
<i>kello</i>	ap	ap	ap	ap	ap	ip	ap	ip	ap, ip
<i>tavoite</i>	10	10	10	10	10	10	10	10	20
<i>kpl</i>	20	10	18	11	11	ei käyty	8	4	10, 1

... Heinäkuu 2017

Elokuu 2017...

<i>päivä</i>	ma 24.7.	to 27.7.	pe 28.7.	su 30.7.	ma 31.7.	to 3.8.	pe 4.8.	la 12.8.
<i>paikka</i>	HA	HA	LI	LP	JÖ, MU	JÖ	LP, LP	LI
<i>hlö</i>	DS	DS	DS	AH	AH, DS	DS	DS, DS	DS
<i>kello</i>	ip	ip	ap	ap	ap, ip	ip	ap, ip	ip
<i>tavoite</i>	10	10	10	10	20	10	20	10
<i>kpl</i>	3	8	3	19	14+9	9	10	4

... Elokuu 2017

<i>päivä</i>	su 13.8.	ke 16.8.	la 19.8.	su 20.8.	ke 23.8.	to 24.8.	ma 28.8.	to 31.8.
<i>paikka</i>	LP	HA	MU	LP	LP	LP	JÖ	LP
<i>hlö</i>	DS	DS	JM	JM	HL	KH	SS	SS
<i>kello</i>	ap	ip	ip	ip	ap	ip	ip	ip
<i>tavoite</i>	10	10	10	10	10	10	10	10
<i>kpl</i>	ei käyty	2	6	8	5(+1)	2 +1	6	19

Syyskuu 2017...

<i>päivä</i>	ma 4.9.	ti 5.9.	ke 6.9.	su 10.9.	ma 11.9.	to 21.9.
<i>paikka</i>	LP	HA	MU	MU	HA	MU
<i>hlö</i>	EP	EP	VS	PA	PA	SS
<i>kello</i>	ip	ap	ip	ap	ip	ap
<i>tavoite</i>	10	10	10	10	10	10
<i>kpl</i>	7(+7)	15	3	7	5	5

Seuraavaan aikatauluun on yhdistetty Hossan kp:n kävijätutkimuksen **talviajan** (1.3.-22.4.) keruupäivät ja -paikat. Keruaika on päivittäin noin klo 10-15.

HA= Hakokoski, laavu

MU= Muikkupuro, laavu

VÄ= Värrikallio, laavu

LU= Luontokeskus

JÖ= Julma-Ölkky, P-paikka

Maaliskuu 2018...

<i>päivä</i>	su 11.3.	su 18.3.	pe 23.3.	su 25.3.	ke 28.3.	to 29.3.
<i>paikka</i>	LU	MU	LU	MU	LU	HA
<i>hlö</i>	DS	DS	DS	DS	DS	TT
<i>tavoite</i>	5	5	5	5	5	5
<i>kpl</i>	5	0	4	0	1	0

LIITE 2. 3(3)

Huhtikuu 2018...

<i>päivä</i>	to 5.4.	pe 6.4	su 8.4.	ma 9.4.	ke 11.4	la 14.4	ke 18.4.	pe 20.4
<i>paikka</i>	LU	HA	VÄ	LU	LU	JÖ	LU	LU
<i>hlö</i>	DS	DS	DS	DS	DS	DS	DS	DS
<i>tavoite</i>	5	5	5	5	5	5	5	5
<i>kpl</i>	3	0	0	0	0	2	0	2

<i>päivä</i>	ma 23.4.	to 26.4	pe 27.4.
<i>paikka</i>	LU	LU	LU
<i>hlö</i>	DS	DS	DS
<i>tavoite</i>	5	5	5
<i>kpl</i>	1	0	0

Vastaajien asuinkunnat

Asuinkunta	kpl	%
Oulu	42	12
Helsinki	25	7
Espoo	20	6
Suomussalmi	17	5
Kuopio	16	4
Kajaani	14	4
Jyväskylä	11	3
Vantaa	11	3
Turku	9	2
Kuusamo	9	2
Tampere	7	2
Lahti	6	2
Joensuu	6	2
Rovaniemi	6	2
Savonlinna	5	1
Kouvola	5	1
Ulvila	5	1
Hyvinkää	5	1
Iisalmi	4	1
Tuusula	4	1
Mikkeli	4	1
Kerava	4	1
Nurmijärvi	4	1
Raahe	4	1
Pirkkala	3	1
Lappeenranta	3	1
Muhos	3	1
Sipoo	3	1
Porvoo	3	1
Pori	3	1
Kempele	3	1
Lohja	3	1
Kontiolahti	3	1
Vihti	3	1
Siilinjärvi	2	1

LIITE 3. 2(3)

Asuinkunta	kpl	%
Rauma	2	1
Jämsä	2	1
Kaarina	2	1
Paimio	2	1
Ruokolahti	2	1
Kannus	2	1
Sastamala	2	1
Ii	2	1
Kuhmo	2	1
Seinäjoki	2	1
Valkeakoski	2	1
Mänttä-Vilppula	2	1
Nokia	2	1
Keminmaa	2	1
Siuntio	2	1
Jalasjärvi	1	0
Hämeenkoski	1	0
Salo	1	0
Parainen (Länsi-Turunmaa vuosina 2009-2011)	1	0
Nousiainen	1	0
Puolanka	1	0
Isokyrö	1	0
Ikaalinen	1	0
Pomarkku	1	0
Hämeenkyrö	1	0
Kalajoki	1	0
Lapua	1	0
Lieksa	1	0
Raisio	1	0
Joroinen	1	0
Paltamo	1	0
Vieremä	1	0
Laukaa	1	0
Mäntsälä	1	0
Vaasa	1	0
Alavus	1	0
Kauhava	1	0

Asuinkunta	kpl	%
Merikarvia	1	0
Tammela	1	0
Kotka	1	0
Orivesi	1	0
Pyhäntä	1	0
Viitasaari	1	0
Taivalkoski	1	0
Toholampi	1	0
Pietarsaari	1	0
Jämijärvi	1	0
Kuortane	1	0
Uusikaupunki	1	0
Lapinlahti	1	0
Ylivieska	1	0
Hyrynsalmi	1	0
Nivala	1	0
Kokkola	1	0
Sodankylä	1	0
Järvenpää	1	0
Hattula	1	0
Juuka	1	0
Savitaipale	1	0
Sievi	1	0
Liminka	1	0
Heinola	1	0
Pornainen	1	0
Hollola	1	0
Nastola	1	0
Loimaa	1	0
Äänekoski	1	0
Kolari	1	0
Siikalatva	1	0
Tyrnävä	1	0
Pielavesi	1	0
Ruovesi	1	0
Yhteensä	362	100

Vastaajien ilmoittamat matkan muut kohteet

Muita kohteita	Kpl
Alta, Norja	1
En vielä tiedä	1
Etelä-Konneveden kansallispuisto, Tiilikkajärven kansallispuisto, Joutsjärvi, Saariselkä	1
Helsinki	1
Hepoköngäs, Manamansalo	1
Hetta - Pallas, Levi	1
Hetta, Ruka	1
Hiljainen kansa	3
Iisalmi	1
Inari, Pyhä-Luosto	1
Inarijärvi, Levi, Pokka	1
Itärajan retkeilyreitti	1
Itä-Suomi	1
Juntusranta	1
Kainuu	1
Karhunkierros	1
Kemi	1
Kilpisjärvi	1
koko alue (Hossa)	1
Koli	1
Koli 127m:n luolasto, Nurmes, Raatteenportti	1
Koli, Oulangan kansallispuisto, Enontekiö	1
Koli, Pieni karhunkierros, UKK, Käsivarren alueen reitit	1
Kuhmo, Ranua, Patvinsuo	1
Kuopio	1
Kuusamo	5
Kuusamo, Arola	1
Kuusamo, Levi	1
Kuusamo, Levi, Alta	1
Kuusamo, Oulu	1
Kuusamo, Rokua, Pohjois-Norja	1
Kuusamo, Taivalkoski, Kylmäluoma	1
Kuusamon suurpetokeskus	2
Kuusamon Suurpetokeskus, Raatteen tie, Valamo	1
Lapland	2
Lappi	1
Lappi ja Norja	1
Lemmenjoki, Pello	1

Muita kohteita	kpl
Levi, Kilpisjärvi	1
Lieksa	1
luonto-/järvimaisemat, kiertomatka sinne mihin tekee mieli mennä	1
Manamansalo, Ruka	1
mummola	1
Muut suomen kansallispuistot, Norjan Lofotit	1
Naruska, Oulanka	1
Naruska, Sompio	1
Nordkapp	1
Norjan Lofotit	1
Nuorgam	1
Näränkä	1
other National Parks	1
Oulangan kansallispuisto	1
Oulangan kansallispuisto, Ruka	1
Oulanka	5
Oulanka National Park, Taivalkoski, Jokijärvi	1
Oulanka, Levi	1
Oulanka, Livohka, Mellajärvi	1
Oulanka, Riisitunturi	1
Oulanka, Ruka	1
Pahamaailma	1
Patvinsuo, Ruunaankosket, Koli	1
Pello	1
Pieni karhunkierros	2
Pohjanmaa	1
Pohjois-Norja	1
Posio	1
Posio, Kemijärvi	1
Pyhä	1
Pyhätunturi	1
Pyhätunturi, Kuusamo	1
Raatteen maraton	1
Raatteenportti	4
Raatteentie	1
Repovesi, Etelä-Konnevesi	1
Riisitunturi	1
Riisitunturi, Korouoman jääputoukset	1
Riisitunturi, Pyhä-Luosto	1

LIITE 4. 3(3)

Muita kohteita	kpl
Riisitunturi, Ruka, Konttonen	1
Rokua	1
Rokua ja Syöte	1
Ruka	4
Ruka + pieni karhunkierros, Kuusamon seudun luontokohteet	1
Ruka ja sen lähiympäristö	1
Ruka ympäristöineen, Oulangan kansallispuisto	1
Ruka, Kuusamo	1
Ruka, Kuusamon suurpetokeskus	1
Ruka, Osa karhunkierroksesta	1
Ruka, Salla	1
Ruka, Suurpetokeskus	1
Ruka/Karhunkierros, Suurpetokeskus, Ranua jääkarhu	1
Rukan alue	1
Runon ja Rajan tie, tutun eräkämppä, vierailu ystävillä. Pääkohde Hossa.	1
Saariselkä, Ylläs	1
Salla	1
Salpalinja, Julma-Ölkky	1
Satakunta, Pohjanmaa, Itä-Suomi	1
sotalinja, kenttärata, Kalle Päättalo -museo ym.	1
Ssalmen kunta + keskusta	1
sukulaiset	1
Suomussalmi. Raate	1
Syöte	2
Syöte, Kolovesi	1
Syötteen kansallispuisto, Oulangan kansallispuisto, Ukk kansallispuisto	1
Talvisotamuseo	2
Tiilikkajärven luonnonpuisto	1
Ylläs, Lemmenjoki	1
Ylläs, Norja	1
ympäri Suomea	1
Yhteensä	130

Vapaamuotoinen palaute

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
ei määritelty	valitus	Ei ainuttakaan kalaa! Onko vesi juomakelpoista, esim. Muikkupuro? Vesireitit kulkevat puroissa, joista ei helpolla pääse. Ala-Valkeisen purosta ei ollenkaan.
ei määritelty	kehu	We have enjoyed our holiday very much and we are very impressed by the facilities here. Thank you!
ei määritelty	kehu	Kiitos riittävän asiantuntevasta puiston ajankohtaistilanteen kertomisesta retkelle lähtiessä luontokeskuksella (mm. jään kestävyys, polttopuiden tilanne). Terävä kirves! Hyvä, että luontokeskus myy karttoja, mutta harmi, ettei kansallispuiston kangasmerkkejä nyt ollut. Kiitos puiston huoltajille ja tekijöille!
ei määritelty	ei määritelty	Ölkyn tie huonossa kunnossa!
ei määritelty	ei määritelty	Kartasta on vaikea erottaa laavut, autiotuvat ja polut. Yöpymispaikkoja / Laavuja lisää!
ei määritelty	ei määritelty	Vettä sataa...
ei määritelty	ei määritelty	Upea Hossa!
ei määritelty	ei määritelty	Kunnossapito
ei määritelty	ei määritelty	Opastuspisteessä vielä iloisempi ja palvelualttiimpi ote asiakkaisiin. Hieno paikka!!
ei määritelty	ei määritelty	The water is a little bit cold when we fall in. Thanks for the help.
ei määritelty	ei määritelty	Tie Värikalliolle huono!
ei määritelty	ei määritelty	Koiran kanssa kulkiessa Värikallion teräsilta oli haastava ja samoin Julma-Ölkyn kierre- ja rappuset. Mielestäni olisi hyvä, että alueella ei olisi turhan paljon rakenteita, että alueen erämaisuus ja rauha säilyisivät.
ei määritelty	ei määritelty	Kaunis paikka!
ei määritelty	ei määritelty	Mahtava paikka. Toivottavasti ei rakenneta pilalle lähivuosina. Myös kävijämäärien kasvu huolettaa. Luontoarvot voivat kärsiä, jos muuttuu "turistirysäksi"
ei määritelty	ei määritelty	Luontokeskuksen wc:t tulisi olla vain luontokeskuksen kävijöiden käytössä - vessat olivat varattuina, kun retkeilijät pesivät niissä hampaita ja suorittivat muita aamutoimia. Tai sitten pitäisi olla sitä varten erillinen tila tai enemmän vessoja.
ei määritelty	ei määritelty	Oli mukava tunne, kun Lihapyörteessä oli tämän lappusen antanut henkilö opastamassa, miten päin kannattaa reitti kiertää. Nyt ihmiset kannattaa ohjata ensin suoraan opastein yms. luontokeskukseen!
ei määritelty	ei määritelty	Matkan varrella Värikalliolle pitäisi olla enemmän opasteita ja ilmoituksia välimatkoista.

Liite 5. 2(6)

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
ei määritelty	ei määritelty	Opastus: Metsähallituksen pihasta tulo päätielle. Opastus puuttuu "VÄRIKALLIO": Parkkipaikalle metsässä opastus (Värikallion loppupäässä). Kauniit maisemat. Luonto lähellä. Rauhoittuu ja rentoutuu. Karua ja jylhää.
ei määritelty	ei määritelty	Alueen kartta saisi olla selkeämpi. Hieno paikka.
ei määritelty	ei määritelty	Ei käyty yrittäjien tuottamissa palveluissa
ei määritelty	ei määritelty	Julma-Ölkyn 5 km reitille saisi tehdä tulentekopaikan. Lapsille tulee tuolla matkalla nälkä.
ei määritelty	ei määritelty	Levähdyspaikkoja Värikallion reitille, mahdollisimman korkeaan maaston osaan. (sääskien takia)
ei määritelty	ei määritelty	Työllistää enemmän nuoria
ei määritelty	ei määritelty	Kaikkein tärkein oli tällä käynnillä luontokeskus. Opasteet ja etäisyystiedot kuntoon.
ei määritelty	ei määritelty	Kaikkein tärkein tällä käynnillä oli luonto.
ei määritelty	ei määritelty	Tie Julma-Ölkylle on ala-arvoisessa kunnossa. Olimme polkupyörillä liikkeellä. Nautinto oli kaukana liikkumisesta; lihat olivat irrota luista!
ei määritelty	ei määritelty	Kansallispuistoksi tekeminen HIENO juttu!
ei määritelty	ei määritelty	Mökit olivat täynnä, joten nukuimme teltassa. Hyvää palvelua yrittäjiltä leiripaikoilla. Aika pelottavat olivat riippusillan jälkeen olevat metallirappuset. Hienot maisemat ja upea sää kun olimme täällä.
ei määritelty	ei määritelty	Hyvinvointivaikutuksia ei pysty mittaamaan rahassa
ei määritelty	ei määritelty	Kuljin pyörätuolilla kaikki esteettömät reitit
ei määritelty	ei määritelty	Kiitos, kaunis luonto, erämaata kunnioitettu
ei määritelty	ei määritelty	Värikallion yläparkissa kaipasin tietoa, että alueella on myös alaparkki
ei määritelty	ei määritelty	Aurinkoista päivän jatkoa!
ei määritelty	ei määritelty	Toivoisin opasteisiin enemmän tarkkuutta ja yhtenäisyyttä. Tällä hetkellä ovat jokseenkin ristiriitaisia. Muutoin mahtava reissu.
ei määritelty	ei määritelty	Opasteiden ja karttojen värikooditus voisi olla yhtenäinen. Opasteiden nuolet näyttivät jossain kohtaa väärään suuntaan. Kartta korvaamaton.
ei määritelty	ei määritelty	Opastukset eri pysäköintipaikoille voisivat olla parempia. Harhailimme aika kauan etsiessämme Hossalaislampien pysäköintipaikkaa.
ei määritelty	ei määritelty	Kiitos näistä mahdollisuuksista!
ei määritelty	ei määritelty	I work as a guide in Hossa Lomakeskus.
ei määritelty	ei määritelty	Parempia opasteita, kiitos
ei määritelty	ei määritelty	Luontokeskukseen erätaitoiset kunnon työntekijät, ei nuoria kylälästyneitä ylityöllistettyjä tyttöjä.
ei määritelty	ei määritelty	Nautimme vierailustamme Hossassa!
ei määritelty	ei määritelty	Hossa on uusi lempipaikkani, täällä on niin kaunista! Paikka ansaitsee kp-statuksen!

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
ei määritelty	ei määritelty	Kartan mittakaava hyvä, mutta isompi kartta keskeisestä alueesta. Pienestä kartasta vaikea löytää laavut, autiotuvat, polut.
		Lihapyörre-Kokalmus-välille laavu lisää kiitos!
ei määritelty	ei määritelty	Hyvää ja ystävällistä palvelua, niitä tarjoavissa paikoissa.
ei määritelty	ei määritelty	Mahtava reissu!
ei määritelty	ei määritelty	Autiotupia muutama lisää ja kooltaan sellaisia, että vähintään 7 hlöä mahtuisi.
ei määritelty	ei määritelty	Väestön ikärakenteen muutos näkyi retkessämme, eläkeläisiä pilvin pimein.
ei määritelty	ei määritelty	Toivon, että alue säilyy luonnon läheisenä
ei määritelty	ei määritelty	Julma-Ölkylä palvelut loppuneet liian aikaisin
ei määritelty	ei määritelty	Julma-Ölkyn tie todella huono!
ei määritelty	ei määritelty	Pettymyksenä havaittiin me sekä monet muut, että Ölkyn veneily-yrittäjä lopettanut toiminnan elokuun lopussa. Matkailijoita/asiakkaita rannalla olisi ollut.
ei määritelty	ei määritelty	Ala-Ölkylä puut loppu!
ei määritelty	ei määritelty	Hienosti toteutettu kansallispuisto, kiitos!
ei määritelty	ei määritelty	Tullaan toistekin!
ei määritelty	ei määritelty	Perangan pysäkiltä parempi opastus alueelle
ei määritelty	ei määritelty	Mukavaa kun lemmikit voi luvalla tuoda autiotupiin!
ei määritelty	ei määritelty	Perankaan olisi hyvä saada jonkinlainen katos & opastetaulu linja-autolle tulijoille. Pitkospuut aika huonossa kunnossa Perangasta tultaessa.
ei määritelty	ei määritelty	Joihinkin autiotupiin voisi kaasuhellan laittaa ja käymälöissä reitillämme ei ollut wc-paperia.. Tosin, ei liian finiäkään saa olla.
ei määritelty	ei määritelty	Mahtava paikka tämä Hossa ja Kuusamo!
ei määritelty	ei määritelty	Itärajan retkeilyreitit pitkosten kunnostus tarpeen. Autiotuvat, laavut ja opastukset hyvässä kunnossa!
ei määritelty	ei määritelty	Mukava reitti, hienoa pyöräillä.
ei määritelty	ei määritelty	Reittiopasteet epäselviä. Näränkään ei pääse liikuntaesteiset.
ei määritelty	ei määritelty	Sää suosi!
ei määritelty	ei määritelty	Kanootit ja veneet oli kaikki varattu
ei määritelty	ei määritelty	Alueen viimeistely vielä kesken. Pitkospuiden ja polkujen viimeistelyn jälkeen hieno kokonaisuus
ei määritelty	ei määritelty	Thank you, Kiitos.
ei määritelty	ei määritelty	Tulimme Kuopiosta 2 yöksi ja päädyttiin Kuusamon keskusta, sillä mökki/camping alueista ei löydetty hyvin tietoa. Olisimme halunneet yöpyä ennemmin täällä mökissä, jos olisimme löytäneet nopeasti tietoa majoituspaikoista, hinnoista 2 yölle ja onko mökkejä vapaana.
ei määritelty	ei määritelty	Autiotupia ja juomapisteitä voisi olla enemmän. Erämaa/reititöntä aluetta voisi myös olla lisää.
ei määritelty	ei määritelty	Väliillisesti "tuotiin rahaa" Hossaan enemmänkin, sillä saatiin neljä muuta perheenjäsentä innostumaan mukaan, kun alettiin suunnitella patikointiamme. Vuokrasivat mökin, kävivät veneajella, vuokrasivat pyöriä jne. Saatiin heiltä sitten kyyti kansallispuiston alueelle, itse oltiin vain julkisilla liikkeellä. Siksi onkin kestänyt päästä reissuun - toivotaan että joku bussiyhteys vielä joskus löytyy perille asti. Kyselyyn voisi jatkossa lisätä kohtaan 20 vaihtoehdon "muu". Kiitos hienoista elämyksistä!

Liite 5. 4(6)

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
ei määritelty	ei määritelty	Pistorasioita kännyköiden lataukseen. Upea paikka ja reissu. Tulen uudestaan ja suosittelen muillekin!
ei määritelty	ei määritelty	Luontokeskukseen parkkipaikkoja! Ihana hääpäivä!
ei määritelty	ei määritelty	Oli hieno kokemus käydä Hossassa. Luontokeskuksen pihassa voisi käydä vaikkapa myyntiauto, jossa myytäisiin paikallista tuotetta/ruokaa, torituotteita, leipomotuotteita. Kauppa on kaukana. Tulemme toistekin!
ei määritelty	ei määritelty	Joku R-kioskin tapainen luontokeskukseen; ruokaa + kaasua
ei määritelty	ei määritelty	Reittiviitat ei oikein toimi. Design mennyt käytännöllisyyden edelle. Valitettavan huonot.
ei määritelty	ei määritelty	Terveys- ja hyvinvointivaikutusta ei voi mitata rahassa.
ei määritelty	ei määritelty	Kansallispuiston myötä istutuskalalammet vähenivät. Olisi houkuttelevaa saada muutama kalastuskohde Hossan itäpuolelle, rajan suunnassa oleville lammille.
ei määritelty	ei määritelty	Terveys- ja hyvinvointivaikutuksia ei voi mitata rahassa.
ei määritelty	ei määritelty	Kansallispuiston myötä istutuskalalammet vähenivät. Olisi houkuttelevaa saada muutama kalastuskohde Hossan itäpuolelle, rajan suunnassa oleville lammille.
ei määritelty	ei määritelty	Terveys- ja hyvinvointivaikutuksia ei voi mitata rahassa.
ei määritelty	ei määritelty	Hossa on aivan ihana! Harmi, että reitit todella huonokuntoisia, yhtä mutavelliä kaikki polut, eikä mene eilisen sateen piikkiin. Kukkurin autiotupa on hieno!
ei määritelty	ei määritelty	5-tieltä tulisi olla selkeämpi merkintä Pistolehdontielle ja parkki-alueelle. Tällä kertaa soitin luontokeskukseen ja varmistin, onko parkkia ylipäänsä, kun parkin osoitetiedot puuttuvat esim. nettisivuilta. Maisemat on kyllä upeat, koiran kanssa tulin ja näen, kuinka koira nauttii olost ja runsaista pulahtamispaikoista.
ei määritelty	ei määritelty	Palohälyttimen paristo lopussa Kukkurilla.
		Perangan tienhaarassa voisi olla näkyvämpi opaste reitin alkuun.
ei määritelty	ei määritelty	Opaste Värikalliolta Lihapyörteelle vei meidät Ala-Ölkylle. Huono opaste. Piti suunnistaa metsän läpi takaisin oikealle polulle, se oli aika raskasta.
ei määritelty	ei määritelty	Metsähallituksen varaustupia pitäisi olla
ei määritelty	ei määritelty	Hieno paikka, mahtavia kokemuksia!
		Paikoin huonot reitit, etenkin Perangan lähetyvillä. Laukkujärvellä epäselvät kyltit ja opasteet, joiden takia olimme eksyä.
		Kaunista seutua, kiitos!
ei määritelty	ei määritelty	Mahtava paikka!
ei määritelty	ei määritelty	Liikuntaesteisille kaipasimme vielä lisää reittejä
ei määritelty	ei määritelty	Upea paikka, varmasti suosittelen ja palaan vielä
ei määritelty	ei määritelty	Etäisyydet kilometreissä ilmaiseen karttaan kuten Oulangalla.
ei määritelty	ei määritelty	Hossan kansallispuisto on parhaiten huollettu kansallispuisto, jossa olen ikinä vierailut!
ei määritelty	ei määritelty	Kaasulla toimiva keittolevy Ala-Valkeaisen autiotuvalle, kiitos.
ei määritelty	ei määritelty	Päivätupa puuttuu. Autiotuvat upealla paikalla. Upeat vesistöt.
ei määritelty	ei määritelty	Julma Ölkyn rautaporaat on päällystettävä, ei sovellu kaikille!

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
ei määritelty	ei määritelty	Kaunis paikka! Hyvin telttapaikkoja sekä siistit käymälät. Kiitos heille, jotka paikkoja huoltavat ja pitävät yllä! Luontokeskukselta voisi olla paremmat opasteet muualla sijaitseville parkkipaikoille, esim. Hossalaislammit.
ei määritelty	ei määritelty	Upea kansallispuisto, jossa tärkeintä on hiljaisuus ja rauha sekä koskemattomat luontokohteet. Reittien opastuksessa hiukan puutteita, olisi mukavaa, jos pidemmätkin reitit löytyisivät viitoituksista. Pidän tärkeänä, että varaus- ja vuokramökkien ympäristö on rauhallinen.
ei määritelty	ei määritelty	Maisemien lisäksi patikkahetken kohokohtia kuikat, porot sekä ihana Ala-Valkeaisen autiotupa.
ei määritelty	ei määritelty	Tienviittoihin enemmän panostusta! Joko niitä ei ollut tai ei nähty!
Yleinen kehittämisidea Metsähallitukselle	kehittämisehdotus	Opastus yleisesti hyvä. Värikalliolle tarkka p-paikan osoite navigaattorille. Osa teistä kaipaisi lanausta.
Yleinen kehittämisidea Metsähallitukselle	kehittämisehdotus	Yön yli retkeilijöitä voisi huomioida jotenkin. Esim. telttapaikkoja on todella vähän.
Yleinen kehittämisidea Metsähallitukselle	kehittämisehdotus	Luontokeskuksen kohdalle parempi opaste Karhunkallion leirintäalueelle, myös merkki matkailuvaunuista/-autoista
Yleinen kehittämisidea Metsähallitukselle	kehittämisehdotus	Kartat, joihin tungettu samaan kaikki, sekavia. Voisi toimia paremmin, jos olisi omia karttoja esim. pyöräilijöille, autoilijoille yms.
Yleinen kehittämisidea Metsähallitukselle	kehittämisehdotus	Reitit pääsäännöllisesti hyvät, mutta Julma-Ölkyn alkuosuus erittäin huono
Yleinen kehittämisidea Metsähallitukselle	kehittämisehdotus	Luontoon.fi-sivulla oleva kuvaus Peranka-Hossa-melontareitistä ja lista koskista eivät täysin vastaa karttaa sekä todellisuutta. Esim. Laukkukoski puuttuu karttakeskuksen kartasta kokonaan tai sitten on toisella nimellä. Kuusikosken luokitus pitäisi mielestämme olla 2. Perangan ja Hevonperseen välisellä osuudella olisi hyvä olla tulentekopaikka tai laavu. Jos lähtee Perangasta iltpäivällä tai illalla, on vaikeaa ehtiä Hevonperseeseen ennen pimeää, siksi turvallisuuden vuoksi pitäisi olla muukin rantautumispaiikka.
Yleinen kehittämisidea Metsähallitukselle	kehittämisehdotus	Kaikki parkkipaikat olisi hyvä olla selkeästi ja nimetysti kartalla.
Muu	muu	Tiestöt harmittavan huonossa kunnossa! Jouduimme perumaan vierailun Julma-Ölkyn kanjonijärvelle tien huonon kunnan vuoksi!
Muu	muu	Ladut huonommassa kunnossa kuin aiemmin. Kelkkailun jälkiä paljon Kangaslampien laavun luona. Paikka hieno, pitää käydä sulan maan aikaan.
Muu	muu	Kansallispuistotasoinen rakenteiden suunnittelu. Siisteydestä huolehtiminen.
Muu	muu	Tärkeimpiä asioita: Ympäröivien metsien erämaisyyden turvaaminen. Siisteys. Kaikki olemassa oleva on kunnossa. Hyvä, ystävällinen ja palautetta huomioiva palvelu. Kansallispuistotasoinen suunnittelu, maisemaa ja luontoa kunnioittava rakentaminen. Yhdenmukainen ilma ja tyyli kaikessa. Toistuvat talkoot.

Liite 5. 6(6)

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
Muu	muu	Huoltorakennus leirintäalueella aikansa elänyt, lisää paikkoja: wc:t, suihkut, löylyä lissää. Naisten puolella hiustenkuivain rikki. Tiskipuoli ok. Saunapuolelle rallit, samoin vilvoittelu puolelle, hiekkaa tulee sisälle. Kertakäyttöpeflettejä! Läskipyörät kalliita vuokrata. Luontokeskuksen karhu-näyttely poistettu, kyllä täytyy joku näyttely olla, jo lapsiakin ajatellen.
Muu	muu	Lisää opasteita polkujen risteyksiin. Kartat (sekä maksullinen & ilmainen) ovat huonoja. Esim. maantiet, teiden nimet eivät erotu reiteistä
Muu	muu	Säilyttäkää hyvät kalastuspalvelut. Teiden kunnossapito paremmaksi.
Muu	kehittämisehdotus	Hieno paikka! Tie kuitenkin olisi hyvä saada parempaan kuntoon.
Muu	kehittämisehdotus	Voisi olla jossain esimerkkejä "mallireiteistä" niille, jotka haluat mennä enemmän kuin 10-15 km. Aamupalapalveluita vaikka luontokeskuksessa, jos lähtee vaeltamaan aamusta ja on tullut edellisenä iltana niin, puuro, tuore leipä & mehu/kahvi olisi hyvä ennen reissuun lähtöä.
Muu	kehittämisehdotus	Ala-Valkeaiselle pitäisi saada vesiastia ja kauha. Töherrykset siivottava tuvasta!
Muu	valitus	Värikalliolla ajellaan moottorikelkoilla, tämä on pyhäinhäväistys! Varaustupia lisää ja niihin saunat!
Muu	valitus	Hossangin varaustuvalla polttopuut kovin kosteita.
Muu	valitus	Kesällä ja syksyllä huomasin retkeilyreittien kuluneen pyöräilijöiden johdosta. Reitit olivat niin kuraisia, ettei sinne ollut asiaa kuin saappaiden kanssa ja sittenkin oli housunpunti polviin asti kurassa. Olen kolme vuosikymmentä kulkenut näitä polkuja. Mutta pääsevätpä pyöräilijät nyt ajamaan, olkoon näin hyvä heille.
Muu	kehu	Todella kaunis paikka! Ihanaa, että on uusi kansallispuisto!
Muu	kehu	Tämä paikka on Suomen paras retkeilyalue!
Muu	kehu	Mahtava paikka, tänne on hyvä tulla lepäämään aina uudelleen.
Muu	kehu	Kiitos!
Muu	kehu	Kauniit reitit ja hyvin otettu huomioon "sunnuntaisamoilijatkin". Viihdyimme ja nautimme vierailustamme. Kiitos Metsähallitus!
Muu	ei määritelty	Yleisesti: Paikoin vaikeasti täytettävä kyselylomake, esim. kysymys nro 17!?! Kritiikki: Piston soratie huono, opasteet Värikalliolle selvemmiksi; Mitenhän ulkomaalaiset osaavat polkujen risteyksissä, kun meille kainuulaisillekin oli "empä tiijä" tilanteita. Plussaa: Rautaponttoonisilta ja uudehko laavu lähellä Värikalliota.

Suomenkielinen kyselylomake

numero	paikka	kävijä	haastattelija	posti	nimikirjaimet	pvm	kellonaika

Kävijätutkimus 2017-2018

Hossan kansallispuisto

Täyttöohjeet:

Kävijätutkimuksella kerättävää tietoa käytetään hyväksi Hossan kansallispuiston palveluiden kehittämisessä. Toivomme Sinun vastaavan tämän lomakkeen jokaiseen kysymykseen huolellisesti ja pyydämme ottamaan huomioon seuraavat ohjeet:

1. Lue kysymykset huolellisesti.
2. Vastaa kysymyksiin **henkilökohtaisesti** merkitsemällä yksi rasti vastausympyrään (○). Niissä kysymyksissä, joissa on mahdollista valita useampi vaihtoehto, merkitse vastauksesi vastausruutuihin (□). Joissakin kysymyksissä pyydetään kirjoittamaan vastaus. Voit halutessasi jatkaa vastausta muualle.
3. Kysymykset koskevat **ainoastaan tämänkertaista käyntiäsi** Hossan kansallispuistossa (kartta 1) ja joissain kohdin myös sen lähialueella (kartta 2).
4. Palauta täytetty lomake aineiston kerääjälle tai ohjeissa annettuun paikkaan. Lisätietoja antaa Anu Hjelt 040 596 1876, anu.hjelt@metso.fi

KIITOKSET ETUKÄTEEN!

1. Milloin saavuit Hossan kansallispuistoon (kartta 1)? päivämäärä _____ ja kellonaika _____	3. Jos yövyit tai aiot yöpyä... (muussa tapauksessa siirry kysymykseen 4) a. Hossan kansallispuistossa (kartta 1), montako yötä vietit tai vietät? ☐ autiotuvassa _____ yötä ☐ vuokratuvassa _____ yötä ☐ omassa majoitteessa _____ yötä ☐ kodassa tai laavussa _____ yötä ☐ muualla, missä? _____ yötä
2. Kuinka kauan oleskelit tai aiot oleskella tällä käynnillä... a. Hossan kansallispuistossa (kartta 1)? noin _____ vrk tai _____ tuntia b. yhteensä Hossan kansallispuistossa ja sen lähialueella (kartta 2)? noin _____ vrk tai _____ tuntia Asun lähialueella ja yövyn kotona ☐ → siirry kysymykseen 4.	b. lähistöllä (kartta 2), montako yötä vietit tai vietät? ☐ hotellissa _____ yötä ☐ vuokramökissä _____ yötä ☐ omassa mökissä _____ yötä ☐ asuntoautossa tai -vaunussa _____ yötä ☐ kodassa tai laavussa _____ yötä ☐ ystävän tai sukulaisen luona _____ yötä ☐ leirintäalueella _____ yötä ☐ muualla, missä? _____ yötä
Jos vastasit edelliseen kysymykseen (2b) <u>enemmän kuin 1 vrk</u>, kuinka monta kertaa olet vierailut tai suunnittelet vierailevasi Hossan kansallispuistossa tämän matkasi aikana? _____ kertaa	

ASSENT
Asiantuntijajärjestö

Northern Periphery and Arctic Programme
2014-2020

EUROPEAN UNION
Investing in your future
European Regional Development Fund

METSÄHALLITUS

4. Missä päin Hossan kansallispuistoa vierailit tai suunnittele vierailevasi tällä käynnillä (kartta 1)?

☐ Julma-Ölkky	☐ Moilasenvaara
☐ Värkallio	☐ Lavajärvi
☐ Lihapyörre	☐ Kukkuri
☐ Umpi-Valkeainen	☐ Huosilampi
☐ Muikkupuro	☐ Luontokeskus
☐ muualla, missä? _____	

5a. Millä kulkuneuvoilla matkustit kotoasi Hossan kansallispuistoon? (merkitse kaikki käyttämäsi kulkuneuvot)

- ☐ henkilöauto
- ☐ asuntovaunu tai matkailuauto
- ☐ linja-auto
- ☐ tilausbussi (ryhmämatka)
- ☐ juna
- ☐ lentokone
- ☐ kanootti, kajakki tai soutuvene
- ☐ lihasvoimin (kävelen, hiihtäen, pyöräillen jne)
- ☐ muu, mikä? _____

5b. Mitä yllä valitsemistasi kulkuneuvoista käytit viimeksi?

6. Minkälainen on seurueesi tällä käynnilläsi Hossan kansallispuistossa?

olen yksin ☐ → siirry kysymykseen 8.

seurueen koko yhteensä _____ henkilöä
(vastaaja mukaan luettuna)

josta alle 15-vuotiaita? _____ henkilöä

alle 15-vuotiaiden syntymävuodet (jos kaikki lähes saman ikäisiä, ilmoita yleisin syntymävuosi) _____

liikuntaesteisiä? _____ henkilöä

7. Mistä seurueesi pääosin koostuu tällä käynnilläsi Hossan kansallispuistossa?

☐ oman perheen jäsenistä	☐ muista sukulaisista
☐ ystävistä	☐ työtovereista
☐ koululuokasta	☐ päiväkotiryhmästä
☐ opiskeluryhmästä	☐ eläkeläisryhmästä
☐ ohjelmalveluyrityksen asiakkaista	
☐ kerhosta, yhdistyksestä tms.	
☐ matkatoimiston tai muun matkanjärjestäjän ryhmä	
☐ jostakin muusta, mistä? _____	

8. Kuinka tärkeitä seuraavat asiat ovat tai olivat sinulle tällä käynnilläsi Hossan kansallispuistossa?

(vastaa jokaiseen vaihtoehtoon)

5 = erittäin tärkeää, 4 = melko tärkeää, 3 = ei kumpaakaan, 2 = ei kovin tärkeää, 1 = ei lainkaan tärkeää

	erittäin tärkeää	5	4	3	2	1	ei lainkaan tärkeää
luonnon kokeminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
maisemat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
mahdollisuus olla itsekseen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
henkinen hyvinvointi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
poissa melusta ja saasteista	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
rentoutuminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
tutustuminen uusiin ihmisiin	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
yhdessäolo oman seurueen kanssa	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
aikaisemmat muistot	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
alueeseen tutustuminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
luonnosta oppiminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
omien taitojen kehittäminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
kuntoilu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
jännityksen kokeminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
alueen kulttuuriperintöön tutustuminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	

9a. Mitä pääasiassa teit tai aiot tehdä Hossan kansallispuistossa tällä käynnilläsi?

(merkitse tarvittaessa useampi vaihtoehto)

☐ kävely	☐ sienestys	☐ telttailu tai muu leiriytyminen maastossa
☐ lenkkeily	☐ kasviharrastus	☐ lumikenkäily
☐ retkeily	☐ opetukseen liittyvä käynti	☐ koiravaljakkoajelu
☐ luonnon tarkkailu	☐ käynti luontokeskuksessa	☐ metsästys
☐ eväsretkeily	☐ luontovalokuvaus	☐ melonta
☐ pyöräily	☐ partioretki	☐ kulttuuriperintöön tutustuminen
☐ kalastus	☐ leirikoulu	☐ hiihto /sauvakävely
☐ lintuharrastus	☐ koiran kanssa ulkoilu	☐ esteetön ulkoilu
☐ marjastus	☐ suunnistus	☐ muuta _____

9b. Mikä valitsemasi vaihtoehto oli tai on mielestäsi kaikkein tärkein tällä käynnilläsi? _____

10a. Mitä mieltä olet käyttämiesi palveluiden, rakenteiden ja ympäristön laadusta tämänkertaisella käynnilläsi Hossan kansallispuistossa?

	erittäin hyvä	erittäin huono	en ole käyttänyt
pysäköintipaikat	5 ○ ○ ○ ○ ○ 1	○	
tiestö	5 ○ ○ ○ ○ ○ 1	○	
reittien opastetut	5 ○ ○ ○ ○ ○ 1	○	
polku- ja latureitistö	5 ○ ○ ○ ○ ○ 1	○	
polku- ja latuviitoitukset	5 ○ ○ ○ ○ ○ 1	○	
tulentekopaikat ja laavut	5 ○ ○ ○ ○ ○ 1	○	
polttopuut tuvilla ja tulipaikoilla	5 ○ ○ ○ ○ ○ 1	○	
yleisökäymälät alueella	5 ○ ○ ○ ○ ○ 1	○	
jätehuollon toteutus ja ohjeistus	5 ○ ○ ○ ○ ○ 1	○	
erityistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljettavuus, turvallisuus, opasteet yms.)	5 ○ ○ ○ ○ ○ 1	○	
autio- ja päivätuvut	5 ○ ○ ○ ○ ○ 1	○	
vuokra- ja varastuvut	5 ○ ○ ○ ○ ○ 1	○	
Metsähallituksen aluetta koskevat www-sivut	5 ○ ○ ○ ○ ○ 1	○	
luontokeskuksen palvelut	5 ○ ○ ○ ○ ○ 1	○	
rantautumispaikat	5 ○ ○ ○ ○ ○ 1	○	
Metsähallituksen alueen palvelut sosiaalisessa mediassa	5 ○ ○ ○ ○ ○ 1	○	
yrittäjien tuottamat palvelut (esim. kahvilat ja ohjelmapalvelut)	5 ○ ○ ○ ○ ○ 1	○	
reittien ja rakenteiden turvallisuus	5 ○ ○ ○ ○ ○ 1	○	
yleinen turvallisuus	5 ○ ○ ○ ○ ○ 1	○	
yleinen siisteys	5 ○ ○ ○ ○ ○ 1	○	
kulttuuriperintökohteet	5 ○ ○ ○ ○ ○ 1	○	
esteettömät palvelut	5 ○ ○ ○ ○ ○ 1	○	
jokin muu, mikä? _____	5 ○ ○ ○ ○ ○ 1	○	

10b. Kuinka tyytyväinen olet kokonaisuudessaan Hossan kansallispuiston palveluiden ja rakenteiden määrään?

erittäin tyytyväinen 5 ○ ○ ○ ○ ○ 1 erittäin tyytymätön

11. Täyttyivätkö tähän käyntiin Hossan kansallispuistossa liittyvät odotuksesi seuraavien asioiden suhteen?

	erittäin hyvin	5	4	3	2	1	erittäin huonosti
luonnonympäristö	○	○	○	○	○		
harrastusmahdollisuudet	○	○	○	○	○		
reitit ja rakenteet	○	○	○	○	○		
kulttuuriympäristö	○	○	○	○	○		
käynti luontokeskuksessa	○	○	○	○	○		
yrittäjien tuottamat palvelut	○	○	○	○	○		

12. Onko Hossan kansallispuisto tällä matkalla...

☐ matkasi ainoa tai tärkein kohde?

☐ yksi matkasi suunnitelluista kohteista?

Muita kohteita ovat: _____

☐ ennalta suunnittelematon kohde matkan varrella?

Matkasi pääkohde/pääkohteet ovat: _____

13. Oletko käyttänyt / tuletko käyttämään rahaa tähän matkaan liittyviin erilaisiin menoihin Hossan kansallispuistossa tai sen lähialueella?

☐ Kyllä (→ vastaa alla oleviin kysymyksiin)

☐ En (→ siirry kysymykseen 14)

Ilmoita rastittamalla, arvioitko tässä

☐ henkilökohtaiset kulusi sekä osuutesi seurueen yhteisistä kuluista **VAI**

☐ perheen tai seurueen kokonaiskulut.

☐ Kyseessä on matkatoimiston tai muun matkanjärjestäjän järjestämä pakettimatka, jonka hinta on _____ €

→ Ilmoita tämän lisäksi alla muut kulusi kansallispuistossa ja sen lähialueella.

Ilmoita alla (kohdat A-G), paljonko tähän matkaan liittyviä kuluja sinulla on ollut ja arviolta tulee olemaan kansallispuistossa ja sen lähialueella. (Kirjaa riville "0", jos sinulla ei ole kyseiseen kohtaan kuuluvia kuluja.)

A polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset _____ €

B paikallismatkojen kustannukset (esim. paikalliset bussi- tai taksimatkat) _____ €

C ruoka- sekä muut vähittäiskauppaostokset _____ €

D kahvila- ja ravintolaostokset _____ €

E majoittuminen _____ €

F ohjelma- ja virkistyspalvelut (esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin) _____ €

G muut menot (esim. varusteiden ja välineiden vuokrat) _____ €

14. Kuinka usein olet käynyt Hossan retkeilyalueella / kansallispuistossa ennen tätä käyntiä?

(vastaa kaikkiin soveltuviin kohtiin)

tämä on ensimmäinen kerta ☐ → siirry kysymykseen 15.

viimeisen viiden vuoden aikana _____ kertaa

milloin ensimmäisen kerran? v. _____

milloin viimeksi? v. _____

15. Onko jokin seuraavista asioista häirinnyt sinua tämänkertaisella käynnilläsi Hossan kansallispuistossa?					
	ei lainkaan				erittäin paljon
	5	4	3	2	1
maaston kuluneisuus	☐	☐	☐	☐	☐
maaston roskaantuneisuus	☐	☐	☐	☐	☐
liiallinen kävijämäärä	☐	☐	☐	☐	☐
muiden kävijöiden käyttäytyminen	☐	☐	☐	☐	☐
jokin muu, mikä? _____	☐	☐	☐	☐	☐

16. Missä määrin koet tämänkertaisen käyntisi Hossan kansallispuistossa vaikuttaneen yleiseen terveydentilaasi ja hyvinvointiisi seuraavilla osa-alueilla? 5 = täysin samaa mieltä, 4 = jokseenkin samaa mieltä, 3 = ei samaa eikä eri mieltä, 2 = jokseenkin eri mieltä, 1 = täysin eri mieltä	
Sosiaalinen hyvinvointini lisääntyi (esim. työkyvyn edistyminen, ihmissuhteiden lujittuminen, yksin tai yhdessä tekemisestä nauttiminen)	5 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 1
Psyykinen hyvinvointini lisääntyi (esim. tyytyväisyys elämään, mielialan kohentuminen, palautumisen henkisestä uupumuksesta, uuden oppiminen)	5 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 1
Fyysinen hyvinvointini lisääntyi (esim. kulttuuri- ja luontoaistimuksista nauttiminen, fyysisen kunnon ylläpito, uusien taitojen omaksuminen, fyysinen hyvä olo)	5 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 1

17. Minkä arvoiseksi arvioisit rahassa mitattuna Hossan kansallispuistossa kokemasi terveys- ja hyvinvointivaikutukset? Voit esimerkiksi verrata rahallista arvoa kaupallisiin hyvinvointipalveluihin ja -tuotteisiin (kuntosalikäynti 5 €, kylpyläkäynti 2,5 tuntia 20 €, hieronta 60 min 50 €, hemmottelupäivä kylpylässä erilaisilla hoidoilla 200 €), erilaisiin kulttuuripalveluihin (elokuviissa käynti 12 €, konsertti 100 €) tai matkoihin (kotimaan matka 500 €, ulkomaanmatka 3000 €). _____ €

18. Miten pitkän matkan olet liikkunut tai aiot liikkua omin voimin tällä käynnilläsi Hossan kansallispuistossa? (voit merkitä useamman vaihtoehdon) patikoiden _____ km hiihtäen _____ km pyöräillen _____ km lumikenkäillen _____ km meloen _____ km

23. Olisiko jokin seuraavista palveluista tarpeen Hossan kansallispuistossa?	
	erittäin tarpeellista ei lainkaan tarpeellista
maasto-opastus mobiilisovelluksella	5 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 1
rantaautumispaikat	5 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 1
enemmän yrittäjien tuottamia palveluita	5 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 1
enemmän tietoa alueen historiasta ja kulttuuriperinnöstä	5 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 1
paikallisten tuotteiden ja ruoan myyntipiste	5 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 1
välinevuokraus	5 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 1
ruokapaikat / kahvilat	5 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 1
ruokakaupat	5 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 1
majoituspalvelut	5 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 1
muu, mikä _____	5 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 1

19. Pysyvän asuinpaikkasi postinumero ja asuinkuntasi? [_____] _____
20. Sukupuoli ☐ nainen ☐ mies
21. Syntymävuosi [_____]
22. Koulutus? (merkitse korkein taso) ☐ ammattikoulu ☐ opistotasoinen tutkinto ☐ alempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto ☐ ylempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto ☐ ei tutkintoa

KIITOS VASTAUKSISTASI!

Mikäli haluat esittää muita ajatuksiasi, kirjoita niitä tähän.

Muut aktiviteetit

Harrastus muu	Kpl
Autiotuvassa nukkuminen	1
Avajaiset	1
Geo Kätköily	1
Julma-Ölkyn veneretki	1
Luonnosta nauttiminen	1
Moottorikelkkailu	1
Uiminen	3
Uinti järvessä	1
Veneily	2
Veneretki	2
Veneretki (Julma Ölkky)	1
Yöpyminen autiotuvassa	1
Yhteensä	16

Käyntien alueellinen jakautuminen, muut kohteet

Käyntikohde muu	Kpl
35 km rengasreitti	1
Ala-Valkeainen	53
Ala-Valkeainen, likoski	1
Ala-Valkeainen, Kokalmuksen kierros	3
Ala-Valkeainen, Laukkujärvi, Puukkojärvi	1
Ala-Valkeainen, Pitkä-Hoilua, Kokalmus	1
Ala-Valkeainen, Puukkojärvi	1
Ala-Valkeainen	2
Hakokoski	19
Harjujen Huikonen pyöräilyreitti	1
Hevonperseenmutka	1
Huosiuksen huikonen	2
Iso-Valkeainen	2
Iso-Valkeainen, Puukkojärvi	1
Jatkonjärven telttailualue	1
Jatkonjärven telttailualue, Ala-Valkeainen	1
Jatkonjärvi	1
Jatkonsalmi	3
Kangaslammit	1
Kangaslammit, iikoski	1
Kangaslammit, Puukkojärvi	1
Keihäslampi	1
Kiva olisi käydä kaikissa, mutta näistä ei tiennyt edes mitä nämä on	1
Kokalmuksen kierros	3
Kokalmuksen kierros, Ala-Valkeainen	3
Kokalmus	5
Kokalmus, Hakokoski	1
Kokalmus, Iso-Valkeainen, Ala-Valkeainen	1
Kokalmus, Jatkonvaara	2
Kuikankoski	1
Laukkujärvi	3
Laukkujärvi, Ala-Valkeainen	4
Laukkujärvi, Ala-Ölkky, Puukkojärvi	1
Laukkujärvi, Puukkojärvi, Ala-Valkeainen, Kokalmus	1

Käyntikohde muu	Kpl
Lihapyörre	1
Lounaja, Kokalmus	1
Lounatkoski	5
Lähteikkö, Lihapyörre, Levälampi, Kirkasvetinen	1
Nimettömänkoski	1
Pajulampi	1
Pitkä-Hoilua, Ala-Valkeainen	1
Pitkä-Hoilua, Hossalaislammit	1
Poljen maastopyöräreittejä	1
Poropuisto	1
Puukkojärvi	5
Sinistä saavutusta 35 km rengasreittinä	1
Syrjäsomer-Somer	1
Ympäriinsä	1
Yhteensä	147

Uusimmat Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisut

Sarja A

- No 226 Vösa, R., Högmander, J., Nordström, M., Kosonen, E., Laine, J., von Numers, M. & Rönkä, M. 2017: Saaristolinnuston historia, kannankehitys ja nykytila Turun saaristossa. 310 s.
- No 227 Kurvinen, L. & Westerborn, M. 2017: Allien syyslevähdysalueiden vedenalaiset inventoinnit Porkkalassa. 45 s.

Sarja B

- No 235 Veteläinen, T. 2017: Rokuan kansallispuiston ja luonnonsuojelualueiden kävijätutkimus 2017. 70 s.
- No 236 Malinen, M., Mikkola, M. & Tuomaala, T. 2018: Aulangon luonnonsuojelualueen kävijätutkimus 2016–2017. 64 s.
- No 237 Vehkaoja, M. & Nykänen, A. 2018: Saaristomeren ja Pohjanlahden tärkeät hylkeenmetsästys- ja kalastusalueet. 40 s.
- No 238 Vehkaoja, M. & Nykänen, A. 2018: Viktiga säljaks- och fiskeområden i Skärgårdshavet och Bottniska viken. 40 s.
- No 239 Kyrönviita, M. & Tuomaala, T. 2018: Päijänteen kansallispuiston kävijätutkimus 2017. 66 s.
- No 240 Hänninen, M. 2018: Repoveden kansallispuiston kävijätutkimus 2017–2018. 87 s.
- No 241 Pellikka, J., Artell, J., Rautiainen, M. & Putaala, A. 2018: Valtion maiden kanaintulupametsästäjät. 51 s.
- No 242 Kuusisto, K. 2018: Urho Kekkosen kansallispuiston kävijätutkimus 2017. 84 s.
- No 243 Paulus, E. 2019: Ruunaan retkeilyalueen kävijätutkimus 2017. 64 s.

Sarja C

- No 164 Metsähallitus 2018: Vintilänkairan, Koitelaisen ja Pomokairan Natura 2000 -alueiden hoito- ja käyttösuunnitelma. 75 s.
- No 165 Siira, H. & Sulkava, P. 2019: Pallas–Yllästunturin kansallispuiston luontomatkailusuunnitelma.

ISSN-L 1235-8983

ISSN (VERKKOJULKAISU) 1799-5388

ISBN 978-952-295-239-4 (PDF)

JULKAISUT.METSA.FI